

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2013. február 28.
(csütörtök)

Szepesy László

A BÖJTÉRŐL

Alapige: Ezsdrás 8,21. 23

„Ekkor böjtöt hirdeték ott az Aháva folyóvíz mellett, hogy megalázzuk magunkat a mi Istenünk előtt, hogy kérnénk tőle szerencsés utat magunknak, családjainknak és minden marháinknak ... És böjtölénk és a mi Istenünkhöz könyörgénk annak-okaért, és meghallgatott minket.”

Imádkozzunk!

Hálát adunk neked, mennyei Atyánk, hogy olyan titkokat jelentesz ki Lelked által, amelyeket az emberi szív meg sem gondol, az emberi szem nem lát és az emberi fül nem hallja meg. Köszönjük, hogy kijelentetted magad nekünk Jézus Krisztusban, a mi Urunkban, és köszönjük egyetlenegy váltságodat, a golgotai kereszthalált! És köszönjük Urunk feltámadásodat, amely az örök élet ígéretét adja nekünk! Köszönjük, hogy Lelked által újból és újból kijelented magad nekünk, és köszönjük, hogy ezen a mai alkalmon is ebben bízhatunk, reménykedhetünk, hogy úgy lehetünk itt, hogy Te szólni kívánsz hozzánk! Ezt is kérjük Tőled, Urunk, hogy szólíts meg minket, úgy, ahogyan csak Te tudsz, úgy, hogy a szó valóban a szívig érjen, ne csak a fülig! És kérünk, hogy formáld át a mi szívünket, és segíts a mi életünket a Te akaratodhoz igazítani! Így kérünk légy itt most közöttünk, és áldj meg bennünket!

Ámen.

Igehirdetés

Idén február 17-ére esett a böjti időszak első vasárnapja. Ennek kapcsán mind az egyházi, mind a világi sajtóban megjelentek különféle írások, amelyek a böjt lényegét taglalták. Mivel a legtöbb cikk eltér egymástól, és mást-mást tartanak lényegesnek ebből a szokásból, ezért jónak láttam, hogy a mai Istentiszteletünkön erről a témáról legyen szó Isten igéjének tükrében. Mert ne a meglévő, kialakult gyakorlat legyen a lényeges számunkra, hanem az, hogy Isten mit mond a böjtről igéjében. Három dolgot vizsgálunk meg röviden: először is azt, hogy Isten mit nevez böjtnek, azaz, hogy mi a böjt, másodsor, hogy mi a célja, harmadszor pedig szót ejtenénk a jelenlegi gyakorlatról. A témát nem csak a felolvasott igeszakasz, hanem a teljes Szentírás tükrében vizsgálunk meg, nehogy egyetlen igeversre hagyatkozva valamit túlhangsúlyozzunk, és ez által félreértsük Urunk akaratát. Továbbá a böjtnek csak egyik fajtájáról, az egyéni, személyes böjtről szeretnék beszélni, a közösségi, gyülekezetben meghirdetett böjtről ezúttal nem lesz szó.

Először is tehát azt nézzük meg, hogy mi a böjt. Fontos tudnunk, hogy Isten a Mózesi törvényekben konkrétan sehol nem parancsolja meg a böjt gyakorlatát. A törvény sok mindenre egyértelműen felszólít: az alamizsnaosztás kötelezettségére, az áldozatok bemutatására, a 10 parancsolat megtartására, de a böjtről nem esik szó. Csak egy helyen találkozunk azzal, hogy Isten megparancsolja népének, hogy sanyargassa meg magát, ez pedig az évenként bemutatott engesztelő ünneppel kapcsolatos rendelkezésekben található, a 3Mózes 16,29. 31. verseiben. De még ez az igehely sem teszi teljesen egyértelművé, hogy mit is jelent a megsanyargatás, azaz, hogy milyen mértékű a böjt, mit szabad enni és mit nem. Máshol a törvényben, amely által a hívő élet gyakorlatát akarta elénk adni az Úr, nem parancsolja meg a böjtöt, azaz nem tekinti az életünkben zajló Istentisztelet önálló részének. Ez azt jelenti, hogy ha az ember önmagában véve csak megtartóztatja magát, és bizonyos mennyiségű ételt megvon magától, az még nem dicsóíti Istent, azaz ezzel nem tiszteli Őt. Hangsúlyozzuk, hogy olyan esetről beszélünk, amikor semmiféle lelki célunk nincs

az ételtől való tartózkodásunkkal. Az ilyen koplalást egyszerűen hívjuk csak mai szóval fogyókúrának, aminek célja a testsúly csökkentése. Ennek tehát nincs köze Isten tiszteletéhez. Azt ugyan elismerjük, hogy a hívő élethez szorosan hozzátartozik a mértékletesség és a józan belátás, de ez mindenre nézve igaz az életünkben, nem csak az étellel kapcsolatban.

A következő dolog, amit a Szentírásból egyértelműen láthatunk az, hogy bár Isten nem parancsolta meg a böjtöt, mégis bevett gyakorlat volt Izráel népének életében. Számos Ó- és Újszövetségi alak böjtjéről tudósítanak a Biblia könyvei. Nehémiás, hallva népének nyomorúságát, napokig böjtölt, és így kérte Istent népe megszabadításáért. Dániel próféta, amikor Babilonban Isten akaratát kereste buzgón imádkozva, szintén böjtölt (Dániel 9,3). Vagy éppen Keresztelő János tanítványai, akik számon kérték Jézustól, hogy hogyan lehetséges, hogy ők és a farizeusok imádkoznak és böjtölnek, de az Ő tanítványai nem. Dávid király, amikor újszülött fia haldoklott, szintén böjtölt. Felolvasott ígékben is a böjtre szólította fel Ezsdrás pap a népet. Mindezekből a példákból tehát egyértelműen kiderül, hogy a hívő emberek gyakran éltek a böjttel. Ha valamennyi történetet jól megvizsgáljuk, akkor abból az is világossá válik számunkra, hogy a böjtöt sosem önmagában gyakorolták, hanem valamilyen más, Isten által megparancsolt cselekedettel együtt. A böjt mindig ezek gyakorlásában segítette a hívőket, önmagában nem gyakorolták. Hogy mik ezek az Isten által megparancsolt cselekedetek, arról majd a böjt céljaival kapcsolatban beszélünk.

Vizsgáljuk meg azt is, hogyan böjtöltek hívő elődeink? Három dologra hívja fel a figyelmünket az Ige. Először is, hogy a böjtölés idejét tekintve a fent említett engesztelési ünnepen kívül nem volt meghatározott ideje ennek a gyakorlatnak. Nem voltak kijelölve az évben bizonyos napok, ünnepek, amelyeken böjtölni kellett volna. Azt, hogy egy izraelita mikor böjtölt, mindig az élet hozta események, körülmények befolyásolták. Azaz: pl. amikor nagy csapás érte őket, vagy amikor valamiért szükségesnek látták a böjtöt, akkor gyakorolták. A böjt hossza is eltérő volt az egyes esetekben. Volt, aki naplementéig, vagy egy egész hetet, sőt olyan is

előfordult, hogy valaki több héten át böjtölt. De Isten nem szabott időkereteket arra, hogy mennyi ideig kell böjtölni. Másodszor fontos, hogy a böjt nem mindig azt jelenti, hogy semmiféle ételt nem eszünk, és semmiféle italt nem iszunk. Hosszú távon ezt nem is tudnánk megtenni, mert a szervezetünk nem bírná. Isten céljai a böjttel lelkiek, nem a testünket akarja tönkretenni. Keresztelő Jánosról azt mondja Jézus, hogy sem kenyeret nem evett, sem bort nem ivott, és ezzel a mértékletességére akart rámutatni. Ugyanakkor az Igéből tudjuk azt is, hogy vadmézen és sáskán élt, azaz az ő önmegtartoztatása csak bizonyos ételekre és italokra vonatkozott. A böjt lényegét nem abban kell keresnünk, hogy az ember minden testi táplálékot megvon magától, hanem abban, hogy a megszokotthoz képest kevesebbet eszünk és iszunk. Ezzel természetesen nem zárjuk ki az olyan böjtöt sem, amely során semmit sem veszünk magunkhoz, csak lássuk meg, hogy ez nem szükségszerű, nincs megszabva Isten által. Harmadszor pedig lássuk meg azt, hogy böjt az is, amikor a szokottnál egyszerűbb ételeket eszünk, nem pedig különféle ínycségeket. Nem finom pörkölteket, pecsenyéket eszünk, hanem például egyszerű kenyeret.

Mindezek tisztázása után térjünk rá a böjt valódi céljaira, amelyek miatt Isten megengedi ennek gyakorlását. Mint mondtuk, a böjt mindig csak mellékesen segít bennünket bizonyos dolgok gyakorlásában. Azaz: böjtölve végezhetjük azokat a dolgokat, amiket Isten megparancsolt. Három ilyen cél létezik, amelyek elérésében segít a böjt gyakorlása. Ezek a következők: testi kívánságaink megfékezése, azaz az önuralom; az imádságban való elmélyedés, és az őszinte bűnbánat kifejezése. Röviden nézzük meg, hogy hogyan segít bennünket ezek gyakorlásában a böjt.

Először is Isten azért adta a böjtöt, hogy gyakoroljuk magunkat a testünk kívánságai feletti uralomban. Isten azt akarja, hogy az ember tudjon uralkodni saját testének kívánságai, mint például az étvágya és mohósága felett. Ezt a fajta böjtöt mindenkinek saját adottsága szerint kell gyakorolnia, mert mindannyian más és másfélék vagyunk. Nem mindannyiunk egészsége egyforma, ezért nem minden szervezet bírná ki ugyanazt a böjtöt. Abban is

mások vagyunk, hogy kinek mennyire jelent kísértést például az étel mértéktelen fogyasztása. Mindenesetre lássuk meg Isten célját: azt akarja, hogy a Lélek uralkodjék bennünk, ne pedig a test mondja meg, mit tegyünk.

A második cél, amit segít a böjt, az a buzgó, kitartó, mondhatjuk úgy is, hogy hosszabb imádság gyakorlása. Ugyanis nagyon sokszor kísért minket az, hogy imádság közben elkalandoznak gondolataink, mert nehezen tudunk koncentrálni és figyelni. Így elég hamar befejeződnek imádságaink. Isten azért akarja, hogy időnként böjtölve imádkozzunk, mert ha lemondunk egy bizonyos időre az étkezésről, akkor így figyelmesebbek, és kitartóbbak lehetünk az imádságban. Sokan azonban úgy tartják, hogy pont az ellenkezője igaz: ha nem eszem, és úgy imádkozom, akkor éhes leszek, és ez elvonja a figyelmemet az imádságról. Isten itt azonban komolyabb elhatározásról beszél, amikor a böjtöt hasznosnak mondja. Egyrészt arra a tapasztalatra hívja fel a figyelmünket, hogy teli gyomorral nehezebb figyelni valamire. És valljuk be testvérek: egy kiadós ebéd után nem esik jól egy kis pihenés, egy kis szieszta? Itt arról van szó, hogy aki azzal az elhatározással kezd el imádkozni, hogy nem fog enni, annak az éhség pont, hogy nem vonja el a figyelmét, hanem azt mondhatja az éhség kísértő gondolatára, hogy ezzel nem kell foglalkoznom, mert én nem fogok most enni, hanem imádkozom tovább Istenhez. A böjtölés elhatározása abban segít, hogy csak az Úrra figyeljek, és ne vonja el Róla a figyelmemet a testem természetes éhsége. A böjt tehát segít az Úrra való figyelésben. És hogy valóban szorosan az imádsághoz tartozik, azt több ember példája is bizonyítja a Szentírásban: az idős Anna a templomban úgy imádkozott mindig hosszan, hogy böjtölt (Lukács 2,37). A korábban említett emberek (Nehémiás, Dániel, Dávid) mind imádkoztak, mikor böjtöltek. A böjt önmagában szinte nem is fordul elő a Szentírásban, hanem a legtöbbször imádsággal együtt jelenik meg, azért, hogy segítse az Úrra való figyelést. Tehát a böjt segít bennünket abban, hogy az Úrra jobban odafigyeljünk.

Harmadszor pedig a böjt segít kifejezni az őszinte bűnbánatunkat Isten előtt. Amikor Izráel népét bűnei miatt az Úr éhínség-

gel, döghalállal, vagy háborúval sújtotta, akkor az ország egyházi vezetői legtöbb esetben böjtölésre, és őszinte bűnbánatra szólították fel a népet. Ahogyan például Jóel próféta is a következőket mondta: „Fújjatok kürtöt a Sionon; szenteljete böjtöt, hirdessetek gyűlést! ... A tornác és az oltár között sírjanak a papok, az Úr szolgálói, és mondják: Légy kegyelmes, oh Uram, a te népedhez, és ne bocsásd szidalomra a te örökségedet, hogy uralkodjanak rajtok a pogányok” (Jóel 2,15-17). Ugyanígy bánták meg bűnüket és fejezték ki bűnbánatukat böjttel az izraeliek Sámuel idejében (1Sámuel 7,6), de még a pogány ninivebeliek is böjtöltek bűnbánatukat kifejezve, rettegetve az elközeledő ítélettől, amelyet Jónás hirdetett. Tehát nem csak nekik, hanem nekünk is adatott az őszinte bűnbánat kifejezésére a böjt, de hangsúlyosan Isten előtt, nem pedig emberek előtt.

Végezetül pedig térjünk ki egy kicsit a böjt mai gyakorlatára. Ennek kapcsán a legfőbb kérdés az, hogy vajon Jézus eltörölte-e a böjtöt? Ugyanis egyházunk legtöbb tagja úgy él, hogy nem gyakorolja a böjtöt. A válasz erre a kérdésre röviden az, hogy nem. Jézus nem szüntette meg a böjtöt. Sőt! Maga hívja fel a figyelmet, hogy az apostolok, amikor elvételük majd tőlük a vőlegény, a fájdalom és nyomorúság idején imádkozni és böjtölni fognak. Ugyanígy, ha az Apostolok cselekedeteinek könyvét olvassuk, több esetben is látjuk, hogy a gyülekezet vezetősége böjtölt. Amikor Pált és Barnabást kiválasztotta az antiókhiai gyülekezet a misszióra, ez úgy történt, hogy az imádság közben böjtöltek. Tehát a böjt gyakorlása számunkra is megőriztetett, ahogy azt reformátor elődeink is gyakorolták. A következő dolog, amire fel kell hívnunk a figyelmet, hogy a Biblia utasításai szerint kellene gyakorolnunk a böjtöt. Gondolok itt konkrétan arra, hogy nem adott időhöz kötve, mint pl. a húsvét előtti 40 napban. Isten sehol nem parancsolja a Szentírásban, hogy húsvét előtt böjtölni kell, maga pedig a 40 napos pusztában való böjtölésével nem példát akart adni nekünk. Jézus ezzel egy másik személyre akart utalni: Mózes is 40 napig böjtölt, amikor fent volt a hegyen átvenni az Úrtól a törvény kőtábláit. Jézus nagyon egyszerűen azt akarta megmutatni, hogy az evangélium is, ahogy a törvény is, Istentől való. Azért is

logikus, hogy ezt nem példának adta elénk, mert az utána következő években, amikor a tanítványaival volt együtt, már nem tartotta ezt a 40 napos böjtot. Vagy amikor Mózes fent volt a hegyen 40 napig, hogyhogy az Ószövetség korában élő emberek nem alakították ki a 40 napos böjt szokását? Ha valóban el akarjuk kezdeni a böjt gyakorlását, akkor azt az elmondottak alapján, a Szentírással megegyező módon tegyük.

Végül pedig vegyük komolyan Jézus figyelmeztetését! Ne az embereknek böjtöljünk, hogy hívőknek látsszunk, hanem Istennek. A böjt lényege, hogy őszinte bűnbánatunkat, figyelmünket, önmegtagadásunkat fejezzük ki Istennek, nem pedig azért van, hogy ezt cselekedve hívőnek látsszunk, miközben ezek az érzések valójában nincsenek meg a szívünkben. Az Ézsaiás 58-ban az Úr megfeddi az üres, szív nélküli cselekedeteket, azaz a képmutatást. A böjtölés ne olyan eszköz legyen az életünkben, amivel fel akarjuk hívni a figyelmet arra, hogy mi mennyire jók is vagyunk. Akkor mentes az emberi dicsőség hajhászásától a böjt, amikor rejtett, és csak mennyei Atyánk látja.

Láttuk tehát, hogy mit mond az Úr a böjtről. Ragaszkodjunk is az Ő igéjéhez, mindahhoz, amit nekünk kijelentett. Adja meg nekünk az Úr, hogy ha életünk ezen részén változás fog történni, akkor az valóban az Ő dicsőségére és a mi javunkra legyen.

Imádkozzunk!

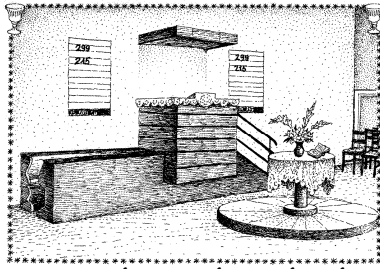
Hálát adunk Neked, Urunk Istenünk, hogy Te megsegítesz bennünket a Te parancsolataid megtartásában, az arra való igyekvésben! Köszönjük a böjt segítségét és lehetőségét. Bocsásd meg nekünk, hogy ha eddig lekicsinyeltük és ha eddig nem éltünk vele! És kérünk, ha változást akarsz hozni az életünkben, akkor add, hogy ne tévelyedjünk el, és ne legyen félreérthető az a gyakorlat, amit majd elkezdünk, hanem valóban a Te dicsőségedre történjék! Add Urunk, hogy segítse a böjt az imádkozásunkat, a Rád való figyelmünket, add, hogy valóban a testünk kívánságai feletti uralomban segítsen, annak gyakorlásában, a mértéktartásban! És kérünk, hogy az őszinte bűnbánatunkat is hadd tudjuk kifejezni ez által! Urunk, mindig elbukunk, ha ilyenekben kellene engedel-

A BÖJTÉRŐL

meskednünk, ezért kérjük az engedelmesség Lelkét, hogy vezessél bennünket, és Te tanácsolj minket ebben a dologban is! Köszönjük, hogy kegyelmed és irgalmad kísér bennünket, és köszönjük, hogy velünk vagy mindennapon! És köszönjük, hogy Lelked vezet bennünket ebben a dologban is! Kérünk, add, hogy életünk megváltozása is a Te dicsőségedre történjék, és testvéreink javára!
Ámen.

Tanúságra erőt csak te Tőled kérünk,
Hogy szent Istenséged dicsértessék tőlünk:
Ha először a Te országod keressük,
Semmiben nem leszén fogyatkozás nekünk.

(197, 4 dicséret)

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2013. február 28.
(csütörtök)

Szepesy László

A BÖJTÉRŐL

Alapige: Ezsdrás 8,21. 23

„Ekkor böjtöt hirdeték ott az Aháva folyóvíz mellett, hogy megalázzuk magunkat a mi Istenünk előtt, hogy kérnénk tőle szerencsés utat magunknak, családjainknak és minden marháinknak ... És böjtölénk és a mi Istenünkhöz könyörgénk annak-okáért, és meghallgatott minket.”

Imádkozzunk!

Hálát adunk neked, mennyei Atyánk, hogy olyan titkokat jelentesz ki Lelked által, amelyeket az emberi szív meg sem gondol, az emberi szem nem lát és az emberi fül nem hallja meg. Köszönjük, hogy kijelentetted magad nekünk Jézus Krisztusban, a mi Urunkban, és köszönjük egyetlenegy váltságodat, a golgotai kereszthalált! És köszönjük Urunk feltámadásodat, amely az örök élet ígéletét adja nekünk! Köszönjük, hogy Lelked által újból és újból kijelented magad nekünk, és köszönjük, hogy ezen a mai alkalmon is ebben bízhatunk, reménykedhetünk, hogy úgy lehetünk itt, hogy Te szólni kívánsz hozzánk! Ezt is kérjük Tőled, Urunk, hogy szólíts meg minket, úgy, ahogyan csak Te tudsz, úgy, hogy a szó valóban a szívig érjen, ne csak a fülig! És kérünk, hogy formáld át a mi szívünket, és segíts a mi életünket a Te akaratodhoz igazítani! Így kérünk légy itt most közöttünk, és áldj meg bennünket!

Ámen.

Igehirdetés

Idén február 17-ére esett a böjti időszak első vasárnapja. Ennek kapcsán mind az egyházi, mind a világi sajtóban megjelentek különféle írások, amelyek a böjt lényegét taglalták. Mivel a legtöbb cikk eltér egymástól, és mást-mást tartanak lényegesnek ebből a szokásból, ezért jónak láttam, hogy a mai Istentiszteletünkön erről a témáról legyen szó Isten igéjének tükrében. Mert ne a meglévő, kialakult gyakorlat legyen a lényeges számunkra, hanem az, hogy Isten mit mond a böjtről igéjében. Három dolgot vizsgálunk meg röviden: először is azt, hogy Isten mit nevez böjtnek, azaz, hogy mi a böjt, másodsor, hogy mi a célja, harmadszor pedig szót ejtenénk a jelenlegi gyakorlatról. A témát nem csak a felolvasott igeszakasz, hanem a teljes Szentírás tükrében vizsgálunk meg, nehogy egyetlen igeversre hagyatkozva valamit túlhangsúlyozzunk, és ez által félreértsük Urunk akaratát. Továbbá a böjtnek csak egyik fajtájáról, az egyéni, személyes böjtről szeretnék beszélni, a közösségi, gyülekezetben meghirdetett böjtről ezúttal nem lesz szó.

Először is tehát azt nézzük meg, hogy mi a böjt. Fontos tudnunk, hogy Isten a Mózesi törvényekben konkrétan sehol nem parancsolja meg a böjt gyakorlatát. A törvény sok mindenre egyértelműen felszólít: az alamizsnaosztás kötelezettségére, az áldozatok bemutatására, a 10 parancsolat megtartására, de a böjtről nem esik szó. Csak egy helyen találkozunk azzal, hogy Isten megparancsolja népének, hogy sanyargassa meg magát, ez pedig az évenként bemutatott engesztelő ünneppel kapcsolatos rendelkezésekben található, a 3Mózes 16,29. 31. verseiben. De még ez az igehely sem teszi teljesen egyértelművé, hogy mit is jelent a megsanyargatás, azaz, hogy milyen mértékű a böjt, mit szabad enni és mit nem. Máshol a törvényben, amely által a hívő élet gyakorlatát akarta elénk adni az Úr, nem parancsolja meg a böjtöt, azaz nem tekinti az életünkben zajló Istentisztelet önálló részének. Ez azt jelenti, hogy ha az ember önmagában véve csak megtartóztatja magát, és bizonyos mennyiségű ételt megvon magától, az még nem dicsóíti Istent, azaz ezzel nem tiszteli Őt. Hangsúlyozzuk, hogy olyan esetről beszélünk, amikor semmiféle lelki célunk nincs

az ételtől való tartózkodásunkkal. Az ilyen koplalást egyszerűen hívjuk csak mai szóval fogyókúrának, aminek célja a testsúly csökkentése. Ennek tehát nincs köze Isten tiszteletéhez. Azt ugyan elismerjük, hogy a hívő élethez szorosan hozzátartozik a mértékletesség és a józan belátás, de ez mindenre nézve igaz az életünkben, nem csak az étellel kapcsolatban.

A következő dolog, amit a Szentírásból egyértelműen láthatunk az, hogy bár Isten nem parancsolta meg a böjtöt, mégis bevett gyakorlat volt Izráel népének életében. Számos Ó- és Újszövetségi alak böjtjéről tudósítanak a Biblia könyvei. Nehémiás, hallva népének nyomorúságát, napokig böjtölt, és így kérte Istent népe megszabadításáért. Dániel próféta, amikor Babilonban Isten akaratát kereste buzgón imádkozva, szintén böjtölt (Dániel 9,3). Vagy éppen Keresztelő János tanítványai, akik számon kérték Jézustól, hogy hogyan lehetséges, hogy ők és a farizeusok imádkoznak és böjtölnek, de az Ő tanítványai nem. Dávid király, amikor újszülött fia haldoklott, szintén böjtölt. Felolvasott ígékben is a böjtre szólította fel Ezsdrás pap a népet. Mindezekből a példákból tehát egyértelműen kiderül, hogy a hívő emberek gyakran éltek a böjttel. Ha valamennyi történetet jól megvizsgáljuk, akkor abból az is világossá válik számunkra, hogy a böjtöt sosem önmagában gyakorolták, hanem valamilyen más, Isten által megparancsolt cselekedettel együtt. A böjt mindig ezek gyakorlásában segítette a hívőket, önmagában nem gyakorolták. Hogy mik ezek az Isten által megparancsolt cselekedetek, arról majd a böjt céljaival kapcsolatban beszélünk.

Vizsgáljuk meg azt is, hogyan böjtöltek hívő elődeink? Három dologra hívja fel a figyelmünket az Ige. Először is, hogy a böjtölés idejét tekintve a fent említett engesztelési ünnepen kívül nem volt meghatározott ideje ennek a gyakorlatnak. Nem voltak kijelölve az évben bizonyos napok, ünnepek, amelyeken böjtölni kellett volna. Azt, hogy egy izraelita mikor böjtölt, mindig az élet hozta események, körülmények befolyásolták. Azaz: pl. amikor nagy csapás érte őket, vagy amikor valamiért szükségesnek látták a böjtöt, akkor gyakorolták. A böjt hossza is eltérő volt az egyes esetekben. Volt, aki naplementéig, vagy egy egész hetet, sőt olyan is

előfordult, hogy valaki több héten át böjtölt. De Isten nem szabott időkereteket arra, hogy mennyi ideig kell böjtölni. Másodszor fontos, hogy a böjt nem mindig azt jelenti, hogy semmiféle ételt nem eszünk, és semmiféle italt nem iszunk. Hosszú távon ezt nem is tudnánk megtenni, mert a szervezetünk nem bírná. Isten céljai a böjttel lelkiek, nem a testünket akarja tönkretenni. Keresztelő Jánosról azt mondja Jézus, hogy sem kenyeret nem evett, sem bort nem ivott, és ezzel a mértékletességére akart rámutatni. Ugyanakkor az Igéből tudjuk azt is, hogy vadmézen és sáskán élt, azaz az ő önmegtartóztatása csak bizonyos ételekre és italokra vonatkozott. A böjt lényegét nem abban kell keresnünk, hogy az ember minden testi táplálékot megvon magától, hanem abban, hogy a megszokotthoz képest kevesebbet eszünk és iszunk. Ezzel természetesen nem zárjuk ki az olyan böjtöt sem, amely során semmit sem veszünk magunkhoz, csak lássuk meg, hogy ez nem szükségszerű, nincs megszabva Isten által. Harmadszor pedig lássuk meg azt, hogy böjt az is, amikor a szokottnál egyszerűbb ételeket eszünk, nem pedig különféle ínycségeket. Nem finom pörkölteket, pecsenyéket eszünk, hanem például egyszerű kenyeret.

Mindezek tisztázása után térjünk rá a böjt valódi céljaira, amelyek miatt Isten megengedi ennek gyakorlását. Mint mondtuk, a böjt mindig csak mellékesen segít bennünket bizonyos dolgok gyakorlásában. Azaz: böjtölve végezhetjük azokat a dolgokat, amiket Isten megparancsolt. Három ilyen cél létezik, amelyek elérésében segít a böjt gyakorlása. Ezek a következők: testi kívánságaink megfékezése, azaz az önuralom; az imádságban való elmélyedés, és az őszinte bűnbánat kifejezése. Röviden nézzük meg, hogy hogyan segít bennünket ezek gyakorlásában a böjt.

Először is Isten azért adta a böjtöt, hogy gyakoroljuk magunkat a testünk kívánságai feletti uralomban. Isten azt akarja, hogy az ember tudjon uralkodni saját testének kívánságai, mint például az étvágya és mohósága felett. Ezt a fajta böjtöt mindenkinek saját adottsága szerint kell gyakorolnia, mert mindannyian más és másfélék vagyunk. Nem mindannyiunk egészsége egyforma, ezért nem minden szervezet bírná ki ugyanazt a böjtöt. Abban is

mások vagyunk, hogy kinek mennyire jelent kísértést például az étel mértéktelen fogyasztása. Mindenesetre lássuk meg Isten célját: azt akarja, hogy a Lélek uralkodjék bennünk, ne pedig a test mondja meg, mit tegyünk.

A második cél, amit segít a böjt, az a buzgó, kitartó, mondhatjuk úgy is, hogy hosszabb imádság gyakorlása. Ugyanis nagyon sokszor kísért minket az, hogy imádság közben elkalandoznak gondolataink, mert nehezen tudunk koncentrálni és figyelni. Így elég hamar befejeződnek imádságaink. Isten azért akarja, hogy időnként böjtölve imádkozzunk, mert ha lemondunk egy bizonyos időre az étkezésről, akkor így figyelmesebbek, és kitartóbbak lehetünk az imádságban. Sokan azonban úgy tartják, hogy pont az ellenkezője igaz: ha nem eszem, és úgy imádkozom, akkor éhes leszek, és ez elvonja a figyelmemet az imádságról. Isten itt azonban komolyabb elhatározásról beszél, amikor a böjtöt hasznosnak mondja. Egyrészt arra a tapasztalatra hívja fel a figyelmünket, hogy teli gyomorral nehezebb figyelni valamire. És valljuk be testvérek: egy kiadós ebéd után nem esik jól egy kis pihenés, egy kis szieszta? Itt arról van szó, hogy aki azzal az elhatározással kezd el imádkozni, hogy nem fog enni, annak az éhség pont, hogy nem vonja el a figyelmét, hanem azt mondhatja az éhség kísértő gondolatára, hogy ezzel nem kell foglalkoznom, mert én nem fogok most enni, hanem imádkozom tovább Istenhez. A böjtölés elhatározása abban segít, hogy csak az Úrra figyeljek, és ne vonja el Róla a figyelmemet a testem természetes éhsége. A böjt tehát segít az Úrra való figyelésben. És hogy valóban szorosan az imádsághoz tartozik, azt több ember példája is bizonyítja a Szentírásban: az idős Anna a templomban úgy imádkozott mindig hosszan, hogy böjtölt (Lukács 2,37). A korábban említett emberek (Nehémiás, Dániel, Dávid) mind imádkoztak, mikor böjtöltek. A böjt önmagában szinte nem is fordul elő a Szentírásban, hanem a legtöbbször imádsággal együtt jelenik meg, azért, hogy segítse az Úrra való figyelést. Tehát a böjt segít bennünket abban, hogy az Úrra jobban odafigyeljünk.

Harmadszor pedig a böjt segít kifejezni az őszinte bűnbánatunkat Isten előtt. Amikor Izráel népét bűnei miatt az Úr éhínség-

gel, döghalállal, vagy háborúval sújtotta, akkor az ország egyházi vezetői legtöbb esetben böjtölésre, és őszinte bűnbánatra szólították fel a népet. Ahogyan például Jóel próféta is a következőket mondta: „Fújjatok kürtöt a Sionon; szenteljete böjtöt, hirdessetek gyűlést! ... A tornác és az oltár között sírjanak a papok, az Úr szolgálói, és mondják: Légy kegyelmes, oh Uram, a te népedhez, és ne bocsásd szidalomra a te örökségedet, hogy uralkodjanak rajtok a pogányok” (Jóel 2,15-17). Ugyanígy bánták meg bűnüket és fejezték ki bűnbánatukat böjttel az izraeliek Sámuel idejében (1Sámuel 7,6), de még a pogány ninivebeliek is böjtöltek bűnbánatukat kifejezve, rettegetve az elközeledő ítélettől, amelyet Jónás hirdetett. Tehát nem csak nekik, hanem nekünk is adatott az őszinte bűnbánat kifejezésére a böjt, de hangsúlyosan Isten előtt, nem pedig emberek előtt.

Végezetül pedig térjünk ki egy kicsit a böjt mai gyakorlatára. Ennek kapcsán a legfőbb kérdés az, hogy vajon Jézus eltörölte-e a böjtöt? Ugyanis egyházunk legtöbb tagja úgy él, hogy nem gyakorolja a böjtöt. A válasz erre a kérdésre röviden az, hogy nem. Jézus nem szüntette meg a böjtöt. Sőt! Maga hívja fel a figyelmet, hogy az apostolok, amikor elvétetik majd tőlük a vőlegény, a fájdalom és nyomorúság idején imádkozni és böjtölni fognak. Ugyanígy, ha az Apostolok cselekedeteinek könyvét olvassuk, több esetben is látjuk, hogy a gyülekezet vezetősége böjtölt. Amikor Pált és Barnabást kiválasztotta az antiókhiai gyülekezet a misszióra, ez úgy történt, hogy az imádság közben böjtöltek. Tehát a böjt gyakorlása számunkra is megőriztetett, ahogy azt reformátor elődeink is gyakorolták. A következő dolog, amire fel kell hívnunk a figyelmet, hogy a Biblia utasításai szerint kellene gyakorolnunk a böjtöt. Gondolok itt konkrétan arra, hogy nem adott időhöz kötve, mint pl. a húsvét előtti 40 napban. Isten sehol nem parancsolja a Szentírásban, hogy húsvét előtt böjtölni kell, maga pedig a 40 napos pusztában való böjtölésével nem példát akart adni nekünk. Jézus ezzel egy másik személyre akart utalni: Mózes is 40 napig böjtölt, amikor fent volt a hegyen átvenni az Úrtól a törvény kőtábláit. Jézus nagyon egyszerűen azt akarta megmutatni, hogy az evangélium is, ahogy a törvény is, Istentől való. Azért is

logikus, hogy ezt nem példának adta elénk, mert az utána következő években, amikor a tanítványaival volt együtt, már nem tartotta ezt a 40 napos böjtot. Vagy amikor Mózes fent volt a hegyen 40 napig, hogyhogy az Ószövetség korában élő emberek nem alakították ki a 40 napos böjt szokását? Ha valóban el akarjuk kezdeni a böjt gyakorlását, akkor azt az elmondottak alapján, a Szentírással megegyező módon tegyük.

Végül pedig vegyük komolyan Jézus figyelmeztetését! Ne az embereknek böjtöljünk, hogy hívőknek látsszunk, hanem Istennek. A böjt lényege, hogy őszinte bűnbánatunkat, figyelmünket, önmegtagadásunkat fejezzük ki Istennek, nem pedig azért van, hogy ezt cselekedve hívőnek látsszunk, miközben ezek az érzések valójában nincsenek meg a szívünkben. Az Ézsaiás 58-ban az Úr megfeddi az üres, szív nélküli cselekedeteket, azaz a képmutatást. A böjtölés ne olyan eszköz legyen az életünkben, amivel fel akarjuk hívni a figyelmet arra, hogy mi mennyire jók is vagyunk. Akkor mentes az emberi dicsőség hajhászásától a böjt, amikor rejtett, és csak mennyei Atyánk látja.

Láttuk tehát, hogy mit mond az Úr a böjtről. Ragaszkodjunk is az Ő igéjéhez, mindahhoz, amit nekünk kijelentett. Adja meg nekünk az Úr, hogy ha életünk ezen részén változás fog történni, akkor az valóban az Ő dicsőségére és a mi javunkra legyen.

Imádkozzunk!

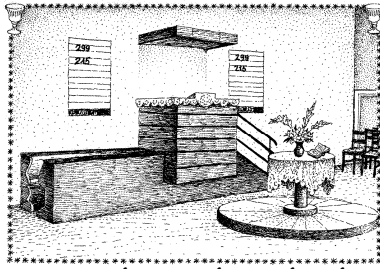
Hálát adunk Neked, Urunk Istenünk, hogy Te megsegítesz bennünket a Te parancsolataid megtartásában, az arra való igyekvésben! Köszönjük a böjt segítségét és lehetőségét. Bocsásd meg nekünk, hogy ha eddig lekicsinyeltük és ha eddig nem éltünk vele! És kérünk, ha változást akarsz hozni az életünkben, akkor add, hogy ne tévelyedjünk el, és ne legyen félreérthető az a gyakorlat, amit majd elkezdünk, hanem valóban a Te dicsőségedre történjék! Add Urunk, hogy segítse a böjt az imádkozásunkat, a Rád való figyelmünket, add, hogy valóban a testünk kívánságai feletti uralomban segítsen, annak gyakorlásában, a mértéktartásban! És kérünk, hogy az őszinte bűnbánatunkat is hadd tudjuk kifejezni ez által! Urunk, mindig elbukunk, ha ilyenekben kellene engedel-

A BÖJTTRŐL

meskednünk, ezért kérjük az engedelmesség Lelkét, hogy vezessél bennünket, és Te tanácsolj minket ebben a dologban is! Köszönjük, hogy kegyelmed és irgalmad kísér bennünket, és köszönjük, hogy velünk vagy mindennapon! És köszönjük, hogy Lelked vezet bennünket ebben a dologban is! Kérünk, add, hogy életünk megváltozása is a Te dicsőségedre történjék, és testvéreink javára!
Ámen.

Tanúságra erőt csak te Tőled kérünk,
Hogy szent Istenséged dicsértessék tőlünk:
Ha először a Te országod keressük,
Semmiben nem leszén fogyatkozás nekünk.

(197, 4 dicséret)

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2013. február 28.
(csütörtök)

Szepesy László

A BÖJTÉRŐL

Alapige: Ezsdrás 8,21. 23

„Ekkor böjtöt hirdeték ott az Aháva folyóvíz mellett, hogy megalázzuk magunkat a mi Istenünk előtt, hogy kérnénk tőle szerencsés utat magunknak, családjainknak és minden marháinknak ... És böjtölénk és a mi Istenünkhöz könyörgénk annak-okaért, és meghallgatott minket.”

Imádkozzunk!

Hálát adunk neked, mennyei Atyánk, hogy olyan titkokat jelentesz ki Lelked által, amelyeket az emberi szív meg sem gondol, az emberi szem nem lát és az emberi fül nem hallja meg. Köszönjük, hogy kijelentetted magad nekünk Jézus Krisztusban, a mi Urunkban, és köszönjük egyetlenegy váltságodat, a golgotai kereszthalált! És köszönjük Urunk feltámadásodat, amely az örök élet ígéletét adja nekünk! Köszönjük, hogy Lelked által újból és újból kijelented magad nekünk, és köszönjük, hogy ezen a mai alkalmon is ebben bízhatunk, reménykedhetünk, hogy úgy lehetünk itt, hogy Te szólni kívánsz hozzánk! Ezt is kérjük Tőled, Urunk, hogy szólíts meg minket, úgy, ahogyan csak Te tudsz, úgy, hogy a szó valóban a szívig érjen, ne csak a fülig! És kérünk, hogy formáld át a mi szívünket, és segíts a mi életünket a Te akaratodhoz igazítani! Így kérünk légy itt most közöttünk, és áldj meg bennünket!

Ámen.

Igehirdetés

Idén február 17-ére esett a böjti időszak első vasárnapja. Ennek kapcsán mind az egyházi, mind a világi sajtóban megjelentek különféle írások, amelyek a böjt lényegét taglalták. Mivel a legtöbb cikk eltér egymástól, és mást-mást tartanak lényegesnek ebből a szokásból, ezért jónak láttam, hogy a mai Istentiszteletünkön erről a témáról legyen szó Isten igéjének tükrében. Mert ne a meglévő, kialakult gyakorlat legyen a lényeges számunkra, hanem az, hogy Isten mit mond a böjtről igéjében. Három dolgot vizsgálunk meg röviden: először is azt, hogy Isten mit nevez böjtnek, azaz, hogy mi a böjt, másodsor, hogy mi a célja, harmadszor pedig szót ejtenénk a jelenlegi gyakorlatról. A témát nem csak a felolvasott igeszakasz, hanem a teljes Szentírás tükrében vizsgálunk meg, nehogy egyetlen igeversre hagyatkozva valamit túlhangsúlyozzunk, és ez által félreértsük Urunk akaratát. Továbbá a böjtnek csak egyik fajtájáról, az egyéni, személyes böjtről szeretnék beszélni, a közösségi, gyülekezetben meghirdetett böjtről ezúttal nem lesz szó.

Először is tehát azt nézzük meg, hogy mi a böjt. Fontos tudnunk, hogy Isten a Mózesi törvényekben konkrétan sehol nem parancsolja meg a böjt gyakorlatát. A törvény sok mindenre egyértelműen felszólít: az alamizsnaosztás kötelezettségére, az áldozatok bemutatására, a 10 parancsolat megtartására, de a böjtről nem esik szó. Csak egy helyen találkozunk azzal, hogy Isten megparancsolja népének, hogy sanyargassa meg magát, ez pedig az évenként bemutatott engesztelő ünneppel kapcsolatos rendelkezésekben található, a 3Mózes 16,29. 31. verseiben. De még ez az igehely sem teszi teljesen egyértelművé, hogy mit is jelent a megsanyargatás, azaz, hogy milyen mértékű a böjt, mit szabad enni és mit nem. Máshol a törvényben, amely által a hívő élet gyakorlatát akarta elénk adni az Úr, nem parancsolja meg a böjtöt, azaz nem tekinti az életünkben zajló Istentisztelet önálló részének. Ez azt jelenti, hogy ha az ember önmagában véve csak megtartóztatja magát, és bizonyos mennyiségű ételt megvon magától, az még nem dicsóíti Istent, azaz ezzel nem tiszteli Őt. Hangsúlyozzuk, hogy olyan esetről beszélünk, amikor semmiféle lelki célunk nincs

az ételtől való tartózkodásunkkal. Az ilyen koplalást egyszerűen hívjuk csak mai szóval fogyókúrának, aminek célja a testsúly csökkentése. Ennek tehát nincs köze Isten tiszteletéhez. Azt ugyan elismerjük, hogy a hívő élethez szorosan hozzátartozik a mértékletesség és a józan belátás, de ez mindenre nézve igaz az életünkben, nem csak az étellel kapcsolatban.

A következő dolog, amit a Szentírásból egyértelműen láthatunk az, hogy bár Isten nem parancsolta meg a böjtöt, mégis bevett gyakorlat volt Izráel népének életében. Számos Ó- és Újszövetségi alak böjtjéről tudósítanak a Biblia könyvei. Nehémiás, hallva népének nyomorúságát, napokig böjtölt, és így kérte Istent népe megszabadításáért. Dániel próféta, amikor Babilonban Isten akaratát kereste buzgón imádkozva, szintén böjtölt (Dániel 9,3). Vagy éppen Keresztelő János tanítványai, akik számon kérték Jézustól, hogy hogyan lehetséges, hogy ők és a farizeusok imádkoznak és böjtölnek, de az Ő tanítványai nem. Dávid király, amikor újszülött fia haldoklott, szintén böjtölt. Felolvasott ígékben is a böjtre szólította fel Ezsdrás pap a népet. Mindezekből a példákból tehát egyértelműen kiderül, hogy a hívő emberek gyakran éltek a böjttel. Ha valamennyi történetet jól megvizsgáljuk, akkor abból az is világossá válik számunkra, hogy a böjtöt sosem önmagában gyakorolták, hanem valamilyen más, Isten által megparancsolt cselekedettel együtt. A böjt mindig ezek gyakorlásában segítette a hívőket, önmagában nem gyakorolták. Hogy mik ezek az Isten által megparancsolt cselekedetek, arról majd a böjt céljaival kapcsolatban beszélünk.

Vizsgáljuk meg azt is, hogyan böjtöltek hívő elődeink? Három dologra hívja fel a figyelmünket az Ige. Először is, hogy a böjtölés idejét tekintve a fent említett engesztelési ünnepen kívül nem volt meghatározott ideje ennek a gyakorlatnak. Nem voltak kijelölve az évben bizonyos napok, ünnepek, amelyeken böjtölni kellett volna. Azt, hogy egy izraelita mikor böjtölt, mindig az élet hozta események, körülmények befolyásolták. Azaz: pl. amikor nagy csapás érte őket, vagy amikor valamiért szükségesnek látták a böjtöt, akkor gyakorolták. A böjt hossza is eltérő volt az egyes esetekben. Volt, aki naplementéig, vagy egy egész hetet, sőt olyan is

előfordult, hogy valaki több héten át böjtölt. De Isten nem szabott időkereteket arra, hogy mennyi ideig kell böjtölni. Másodszor fontos, hogy a böjt nem mindig azt jelenti, hogy semmiféle ételt nem eszünk, és semmiféle italt nem iszunk. Hosszú távon ezt nem is tudnánk megtenni, mert a szervezetünk nem bírná. Isten céljai a böjttel lelkiek, nem a testünket akarja tönkretenni. Keresztelő Jánosról azt mondja Jézus, hogy sem kenyeret nem evett, sem bort nem ivott, és ezzel a mértékletességére akart rámutatni. Ugyanakkor az Igéből tudjuk azt is, hogy vadmézen és sáskán élt, azaz az ő önmegtartóztatása csak bizonyos ételekre és italokra vonatkozott. A böjt lényegét nem abban kell keresnünk, hogy az ember minden testi táplálékot megvon magától, hanem abban, hogy a megszokotthoz képest kevesebbet eszünk és iszunk. Ezzel természetesen nem zárjuk ki az olyan böjtöt sem, amely során semmit sem veszünk magunkhoz, csak lássuk meg, hogy ez nem szükségszerű, nincs megszabva Isten által. Harmadszor pedig lássuk meg azt, hogy böjt az is, amikor a szokottnál egyszerűbb ételeket eszünk, nem pedig különféle ínycségeket. Nem finom pörkölteket, pecsenyéket eszünk, hanem például egyszerű kenyeret.

Mindezek tisztázása után térjünk rá a böjt valódi céljaira, amelyek miatt Isten megengedi ennek gyakorlását. Mint mondtuk, a böjt mindig csak mellékesen segít bennünket bizonyos dolgok gyakorlásában. Azaz: böjtölve végezhetjük azokat a dolgokat, amiket Isten megparancsolt. Három ilyen cél létezik, amelyek elérésében segít a böjt gyakorlása. Ezek a következők: testi kívánságaink megfékezése, azaz az önuralom; az imádságban való elmélyedés, és az őszinte bűnbánat kifejezése. Röviden nézzük meg, hogy hogyan segít bennünket ezek gyakorlásában a böjt.

Először is Isten azért adta a böjtöt, hogy gyakoroljuk magunkat a testünk kívánságai feletti uralomban. Isten azt akarja, hogy az ember tudjon uralkodni saját testének kívánságai, mint például az étvágya és mohósága felett. Ezt a fajta böjtöt mindenkinek saját adottsága szerint kell gyakorolnia, mert mindannyian más és másfélék vagyunk. Nem mindannyiunk egészsége egyforma, ezért nem minden szervezet bírná ki ugyanazt a böjtöt. Abban is

mások vagyunk, hogy kinek mennyire jelent kísértést például az étel mértéktelen fogyasztása. Mindenesetre lássuk meg Isten célját: azt akarja, hogy a Lélek uralkodjék bennünk, ne pedig a test mondja meg, mit tegyünk.

A második cél, amit segít a böjt, az a buzgó, kitartó, mondhatjuk úgy is, hogy hosszabb imádság gyakorlása. Ugyanis nagyon sokszor kísért minket az, hogy imádság közben elkalandoznak gondolataink, mert nehezen tudunk koncentrálni és figyelni. Így elég hamar befejeződnek imádságaink. Isten azért akarja, hogy időnként böjtölve imádkozzunk, mert ha lemondunk egy bizonyos időre az étkezésről, akkor így figyelmesebbek, és kitartóbbak lehetünk az imádságban. Sokan azonban úgy tartják, hogy pont az ellenkezője igaz: ha nem eszem, és úgy imádkozom, akkor éhes leszek, és ez elvonja a figyelmemet az imádságról. Isten itt azonban komolyabb elhatározásról beszél, amikor a böjtöt hasznosnak mondja. Egyrészt arra a tapasztalatra hívja fel a figyelmünket, hogy teli gyomorral nehezebb figyelni valamire. És valljuk be testvérek: egy kiadós ebéd után nem esik jól egy kis pihenés, egy kis szieszta? Itt arról van szó, hogy aki azzal az elhatározással kezd el imádkozni, hogy nem fog enni, annak az éhség pont, hogy nem vonja el a figyelmét, hanem azt mondhatja az éhség kísértő gondolatára, hogy ezzel nem kell foglalkoznom, mert én nem fogok most enni, hanem imádkozom tovább Istenhez. A böjtölés elhatározása abban segít, hogy csak az Úrra figyeljek, és ne vonja el Róla a figyelmemet a testem természetes éhsége. A böjt tehát segít az Úrra való figyelésben. És hogy valóban szorosan az imádsághoz tartozik, azt több ember példája is bizonyítja a Szentírásban: az idős Anna a templomban úgy imádkozott mindig hosszan, hogy böjtölt (Lukács 2,37). A korábban említett emberek (Nehémiás, Dániel, Dávid) mind imádkoztak, mikor böjtöltek. A böjt önmagában szinte nem is fordul elő a Szentírásban, hanem a legtöbbször imádsággal együtt jelenik meg, azért, hogy segítse az Úrra való figyelést. Tehát a böjt segít bennünket abban, hogy az Úrra jobban odafigyeljünk.

Harmadszor pedig a böjt segít kifejezni az őszinte bűnbánatunkat Isten előtt. Amikor Izráel népét bűnei miatt az Úr éhínség-

gel, döghalállal, vagy háborúval sújtotta, akkor az ország egyházi vezetői legtöbb esetben böjtölésre, és őszinte bűnbánatra szólították fel a népet. Ahogyan például Jóel próféta is a következőket mondta: „Fújjatok kürtöt a Sionon; szenteljete böjtöt, hirdessetek gyűlést! ... A tornác és az oltár között sírjanak a papok, az Úr szolgálói, és mondják: Légy kegyelmes, oh Uram, a te népedhez, és ne bocsásd szidalomra a te örökségedet, hogy uralkodjanak rajtok a pogányok” (Jóel 2,15-17). Ugyanígy bánták meg bűnüket és fejezték ki bűnbánatukat böjttel az izraeliek Sámuel idejében (1Sámuel 7,6), de még a pogány ninivebeliek is böjtöltek bűnbánatukat kifejezve, rettegve az elközeledő ítélettől, amelyet Jónás hirdetett. Tehát nem csak nekik, hanem nekünk is adatott az őszinte bűnbánat kifejezésére a böjt, de hangsúlyosan Isten előtt, nem pedig emberek előtt.

Végezetül pedig térjünk ki egy kicsit a böjt mai gyakorlatára. Ennek kapcsán a legfőbb kérdés az, hogy vajon Jézus eltörölte-e a böjtöt? Ugyanis egyházunk legtöbb tagja úgy él, hogy nem gyakorolja a böjtöt. A válasz erre a kérdésre röviden az, hogy nem. Jézus nem szüntette meg a böjtöt. Sőt! Maga hívja fel a figyelmet, hogy az apostolok, amikor elvételük majd tőlük a vőlegény, a fájdalom és nyomorúság idején imádkozni és böjtölni fognak. Ugyanígy, ha az Apostolok cselekedeteinek könyvét olvassuk, több esetben is látjuk, hogy a gyülekezet vezetősége böjtölt. Amikor Pált és Barnabást kiválasztotta az antiókhiai gyülekezet a misszióra, ez úgy történt, hogy az imádság közben böjtöltek. Tehát a böjt gyakorlása számunkra is megőriztetett, ahogy azt reformátor elődeink is gyakorolták. A következő dolog, amire fel kell hívnunk a figyelmet, hogy a Biblia utasításai szerint kellene gyakorolnunk a böjtöt. Gondolok itt konkrétan arra, hogy nem adott időhöz kötve, mint pl. a húsvét előtti 40 napban. Isten sehol nem parancsolja a Szentírásban, hogy húsvét előtt böjtölni kell, maga pedig a 40 napos pusztában való böjtölésével nem példát akart adni nekünk. Jézus ezzel egy másik személyre akart utalni: Mózes is 40 napig böjtölt, amikor fent volt a hegyen átvenni az Úrtól a törvény kőtábláit. Jézus nagyon egyszerűen azt akarta megmutatni, hogy az evangélium is, ahogy a törvény is, Istentől való. Azért is

logikus, hogy ezt nem példának adta elénk, mert az utána következő években, amikor a tanítványaival volt együtt, már nem tartotta ezt a 40 napos böjtot. Vagy amikor Mózes fent volt a hegyen 40 napig, hogyhogy az Ószövetség korában élő emberek nem alakították ki a 40 napos böjt szokását? Ha valóban el akarjuk kezdeni a böjt gyakorlását, akkor azt az elmondottak alapján, a Szentírással megegyező módon tegyük.

Végül pedig vegyük komolyan Jézus figyelmeztetését! Ne az embereknek böjtöljünk, hogy hívőknek látsszunk, hanem Istennek. A böjt lényege, hogy őszinte bűnbánatunkat, figyelmünket, önmegtagadásunkat fejezzük ki Istennek, nem pedig azért van, hogy ezt cselekedve hívőnek látsszunk, miközben ezek az érzések valójában nincsenek meg a szívünkben. Az Ézsaiás 58-ban az Úr megfeddi az üres, szív nélküli cselekedeteket, azaz a képmutatást. A böjtölés ne olyan eszköz legyen az életünkben, amivel fel akarjuk hívni a figyelmet arra, hogy mi mennyire jók is vagyunk. Akkor mentes az emberi dicsőség hajhászásától a böjt, amikor rejtett, és csak mennyei Atyánk látja.

Láttuk tehát, hogy mit mond az Úr a böjtről. Ragaszkodjunk is az Ő igéjéhez, mindahhoz, amit nekünk kijelentett. Adja meg nekünk az Úr, hogy ha életünk ezen részén változás fog történni, akkor az valóban az Ő dicsőségére és a mi javunkra legyen.

Imádkozzunk!

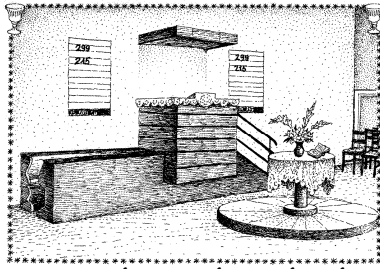
Hálát adunk Neked, Urunk Istenünk, hogy Te megsegítesz bennünket a Te parancsolataid megtartásában, az arra való igyekezésben! Köszönjük a böjt segítségét és lehetőségét. Bocsásd meg nekünk, hogy ha eddig lekicsinyeltük és ha eddig nem éltünk vele! És kérünk, ha változást akarsz hozni az életünkben, akkor add, hogy ne tévelyedjünk el, és ne legyen félreérthető az a gyakorlat, amit majd elkezdünk, hanem valóban a Te dicsőségedre történjék! Add Urunk, hogy segítse a böjt az imádkozásunkat, a Rád való figyelésünket, add, hogy valóban a testünk kívánságai feletti uralomban segítsen, annak gyakorlásában, a mértéktartásban! És kérünk, hogy az őszinte bűnbánatunkat is hadd tudjuk kifejezni ez által! Urunk, mindig elbukunk, ha ilyenekben kellene engedel-

A BÖJTÉRŐL

meskednünk, ezért kérjük az engedelmesség Lelkét, hogy vezessél bennünket, és Te tanácsolj minket ebben a dologban is! Köszönjük, hogy kegyelmed és irgalmad kísér bennünket, és köszönjük, hogy velünk vagy mindennapon! És köszönjük, hogy Lelked vezet bennünket ebben a dologban is! Kérünk, add, hogy életünk megváltozása is a Te dicsőségedre történjék, és testvéreink javára!
Ámen.

Tanúságra erőt csak te Tőled kérünk,
Hogy szent Istenséged dicsértessék tőlünk:
Ha először a Te országod keressük,
Semmiben nem leszén fogyatkozás nekünk.

(197, 4 dicséret)

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2013. február 28.
(csütörtök)

Szepesy László

A BÖJTÉRŐL

Alapige: Ezsdrás 8,21. 23

„Ekkor böjtöt hirdeték ott az Aháva folyóvíz mellett, hogy megalázzuk magunkat a mi Istenünk előtt, hogy kérnénk tőle szerencsés utat magunknak, családjainknak és minden marháinknak ... És böjtölénk és a mi Istenünkhöz könyörgénk annak-okaért, és meghallgatott minket.”

Imádkozzunk!

Hálát adunk neked, mennyei Atyánk, hogy olyan titkokat jelentesz ki Lelked által, amelyeket az emberi szív meg sem gondol, az emberi szem nem lát és az emberi fül nem hallja meg. Köszönjük, hogy kijelentetted magad nekünk Jézus Krisztusban, a mi Urunkban, és köszönjük egyetlenegy váltságodat, a golgotai kereszthalált! És köszönjük Urunk feltámadásodat, amely az örök élet ígéretét adja nekünk! Köszönjük, hogy Lelked által újból és újból kijelented magad nekünk, és köszönjük, hogy ezen a mai alkalmon is ebben bízhatunk, reménykedhetünk, hogy úgy lehetünk itt, hogy Te szólni kívánsz hozzánk! Ezt is kérjük Tőled, Urunk, hogy szólíts meg minket, úgy, ahogyan csak Te tudsz, úgy, hogy a szó valóban a szívig érjen, ne csak a fülig! És kérünk, hogy formáld át a mi szívünket, és segíts a mi életünket a Te akaratodhoz igazítani! Így kérünk légy itt most közöttünk, és áldj meg bennünket!

Ámen.

Igehirdetés

Idén február 17-ére esett a böjti időszak első vasárnapja. Ennek kapcsán mind az egyházi, mind a világi sajtóban megjelentek különféle írások, amelyek a böjt lényegét taglalták. Mivel a legtöbb cikk eltér egymástól, és mást-mást tartanak lényegesnek ebből a szokásból, ezért jónak láttam, hogy a mai Istentiszteletünkön erről a témáról legyen szó Isten igéjének tükrében. Mert ne a meglévő, kialakult gyakorlat legyen a lényeges számunkra, hanem az, hogy Isten mit mond a böjtről igéjében. Három dolgot vizsgálunk meg röviden: először is azt, hogy Isten mit nevez böjtnek, azaz, hogy mi a böjt, másodsor, hogy mi a célja, harmadszor pedig szót ejtenénk a jelenlegi gyakorlatról. A témát nem csak a felolvasott igeszakasz, hanem a teljes Szentírás tükrében vizsgálunk meg, nehogy egyetlen igeversre hagyatkozva valamit túlhangsúlyozzunk, és ez által félreértsük Urunk akaratát. Továbbá a böjtnek csak egyik fajtájáról, az egyéni, személyes böjtről szeretnék beszélni, a közösségi, gyülekezetben meghirdetett böjtről ezúttal nem lesz szó.

Először is tehát azt nézzük meg, hogy mi a böjt. Fontos tudnunk, hogy Isten a Mózesi törvényekben konkrétan sehol nem parancsolja meg a böjt gyakorlatát. A törvény sok mindenre egyértelműen felszólít: az alamizsnaosztás kötelezettségére, az áldozatok bemutatására, a 10 parancsolat megtartására, de a böjtről nem esik szó. Csak egy helyen találkozunk azzal, hogy Isten megparancsolja népének, hogy sanyargassa meg magát, ez pedig az évenként bemutatott engesztelő ünneppel kapcsolatos rendelkezésekben található, a 3Mózes 16,29. 31. verseiben. De még ez az igehely sem teszi teljesen egyértelművé, hogy mit is jelent a megsanyargatás, azaz, hogy milyen mértékű a böjt, mit szabad enni és mit nem. Máshol a törvényben, amely által a hívő élet gyakorlatát akarta elénk adni az Úr, nem parancsolja meg a böjtöt, azaz nem tekinti az életünkben zajló Istentisztelet önálló részének. Ez azt jelenti, hogy ha az ember önmagában véve csak megtartóztatja magát, és bizonyos mennyiségű ételt megvon magától, az még nem dicsóíti Istent, azaz ezzel nem tiszteli Őt. Hangsúlyozzuk, hogy olyan esetről beszélünk, amikor semmiféle lelki célunk nincs

az ételtől való tartózkodásunkkal. Az ilyen koplalást egyszerűen hívjuk csak mai szóval fogyókúrának, aminek célja a testsúly csökkentése. Ennek tehát nincs köze Isten tiszteletéhez. Azt ugyan elismerjük, hogy a hívő élethez szorosan hozzátartozik a mértékletesség és a józan belátás, de ez mindenre nézve igaz az életünkben, nem csak az étellel kapcsolatban.

A következő dolog, amit a Szentírásból egyértelműen láthatunk az, hogy bár Isten nem parancsolta meg a böjtöt, mégis bevett gyakorlat volt Izráel népének életében. Számos Ó- és Újszövetségi alak böjtjéről tudósítanak a Biblia könyvei. Nehémiás, hallva népének nyomorúságát, napokig böjtölt, és így kérte Istent népe megszabadításáért. Dániel próféta, amikor Babilonban Isten akaratát kereste buzgón imádkozva, szintén böjtölt (Dániel 9,3). Vagy éppen Keresztelő János tanítványai, akik számon kérték Jézustól, hogy hogyan lehetséges, hogy ők és a farizeusok imádkoznak és böjtölnek, de az Ő tanítványai nem. Dávid király, amikor újszülött fia haldoklott, szintén böjtölt. Felolvasott ígékben is a böjtre szólította fel Ezsdrás pap a népet. Mindezekből a példákból tehát egyértelműen kiderül, hogy a hívő emberek gyakran éltek a böjttel. Ha valamennyi történetet jól megvizsgáljuk, akkor abból az is világossá válik számunkra, hogy a böjtöt sosem önmagában gyakorolták, hanem valamilyen más, Isten által megparancsolt cselekedettel együtt. A böjt mindig ezek gyakorlásában segítette a hívőket, önmagában nem gyakorolták. Hogy mik ezek az Isten által megparancsolt cselekedetek, arról majd a böjt céljaival kapcsolatban beszélünk.

Vizsgáljuk meg azt is, hogyan böjtöltek hívő elődeink? Három dologra hívja fel a figyelmünket az Ige. Először is, hogy a böjtölés idejét tekintve a fent említett engesztelési ünnepen kívül nem volt meghatározott ideje ennek a gyakorlatnak. Nem voltak kijelölve az évben bizonyos napok, ünnepek, amelyeken böjtölni kellett volna. Azt, hogy egy izraelita mikor böjtölt, mindig az élet hozta események, körülmények befolyásolták. Azaz: pl. amikor nagy csapás érte őket, vagy amikor valamiért szükségesnek látták a böjtöt, akkor gyakorolták. A böjt hossza is eltérő volt az egyes esetekben. Volt, aki naplementéig, vagy egy egész hetet, sőt olyan is

előfordult, hogy valaki több héten át böjtölt. De Isten nem szabott időkereteket arra, hogy mennyi ideig kell böjtölni. Másodszor fontos, hogy a böjt nem mindig azt jelenti, hogy semmiféle ételt nem eszünk, és semmiféle italt nem iszunk. Hosszú távon ezt nem is tudnánk megtenni, mert a szervezetünk nem bírná. Isten céljai a böjttel lelkiek, nem a testünket akarja tönkretenni. Keresztelő Jánosról azt mondja Jézus, hogy sem kenyeret nem evett, sem bort nem ivott, és ezzel a mértékletességére akart rámutatni. Ugyanakkor az Igéből tudjuk azt is, hogy vadmézen és sáskán élt, azaz az ő önmegtartóztatása csak bizonyos ételekre és italokra vonatkozott. A böjt lényegét nem abban kell keresnünk, hogy az ember minden testi táplálékot megvon magától, hanem abban, hogy a megszokotthoz képest kevesebbet eszünk és iszunk. Ezzel természetesen nem zárjuk ki az olyan böjtöt sem, amely során semmit sem veszünk magunkhoz, csak lássuk meg, hogy ez nem szükségszerű, nincs megszabva Isten által. Harmadszor pedig lássuk meg azt, hogy böjt az is, amikor a szokottnál egyszerűbb ételeket eszünk, nem pedig különféle ínycségeket. Nem finom pörkölteket, pecsenyéket eszünk, hanem például egyszerű kenyeret.

Mindezek tisztázása után térjünk rá a böjt valódi céljaira, amelyek miatt Isten megengedi ennek gyakorlását. Mint mondtuk, a böjt mindig csak mellékesen segít bennünket bizonyos dolgok gyakorlásában. Azaz: böjtölve végezhetjük azokat a dolgokat, amiket Isten megparancsolt. Három ilyen cél létezik, amelyek elérésében segít a böjt gyakorlása. Ezek a következők: testi kívánságaink megfékezése, azaz az önuralom; az imádságban való elmélyedés, és az őszinte bűnbánat kifejezése. Röviden nézzük meg, hogy hogyan segít bennünket ezek gyakorlásában a böjt.

Először is Isten azért adta a böjtöt, hogy gyakoroljuk magunkat a testünk kívánságai feletti uralomban. Isten azt akarja, hogy az ember tudjon uralkodni saját testének kívánságai, mint például az étvágya és mohósága felett. Ezt a fajta böjtöt mindenkinek saját adottsága szerint kell gyakorolnia, mert mindannyian más és másfélék vagyunk. Nem mindannyiunk egészsége egyforma, ezért nem minden szervezet bírná ki ugyanazt a böjtöt. Abban is

mások vagyunk, hogy kinek mennyire jelent kísértést például az étel mértéktelen fogyasztása. Mindenesetre lássuk meg Isten célját: azt akarja, hogy a Lélek uralkodjék bennünk, ne pedig a test mondja meg, mit tegyünk.

A második cél, amit segít a böjt, az a buzgó, kitartó, mondhatjuk úgy is, hogy hosszabb imádság gyakorlása. Ugyanis nagyon sokszor kísért minket az, hogy imádság közben elkalandoznak gondolataink, mert nehezen tudunk koncentrálni és figyelni. Így elég hamar befejeződnek imádságaink. Isten azért akarja, hogy időnként böjtölve imádkozzunk, mert ha lemondunk egy bizonyos időre az étkezéstről, akkor így figyelmesebbek, és kitartóbbak lehetünk az imádságban. Sokan azonban úgy tartják, hogy pont az ellenkezője igaz: ha nem eszem, és úgy imádkozom, akkor éhes leszek, és ez elvonja a figyelmemet az imádságról. Isten itt azonban komolyabb elhatározásról beszél, amikor a böjtöt hasznosnak mondja. Egyrészt arra a tapasztalatra hívja fel a figyelmünket, hogy teli gyomorral nehezebb figyelni valamire. És valljuk be testvérek: egy kiadós ebéd után nem esik jól egy kis pihenés, egy kis szieszta? Itt arról van szó, hogy aki azzal az elhatározással kezd el imádkozni, hogy nem fog enni, annak az éhség pont, hogy nem vonja el a figyelmét, hanem azt mondhatja az éhség kísértő gondolatára, hogy ezzel nem kell foglalkoznom, mert én nem fogok most enni, hanem imádkozom tovább Istenhez. A böjtölés elhatározása abban segít, hogy csak az Úrra figyeljek, és ne vonja el Róla a figyelmemet a testem természetes éhsége. A böjt tehát segít az Úrra való figyelésben. És hogy valóban szorosan az imádsághoz tartozik, azt több ember példája is bizonyítja a Szentírásban: az idős Anna a templomban úgy imádkozott mindig hosszan, hogy böjtölt (Lukács 2,37). A korábban említett emberek (Nehémiás, Dániel, Dávid) mind imádkoztak, mikor böjtöltek. A böjt önmagában szinte nem is fordul elő a Szentírásban, hanem a legtöbbször imádsággal együtt jelenik meg, azért, hogy segítse az Úrra való figyelést. Tehát a böjt segít bennünket abban, hogy az Úrra jobban odafigyeljünk.

Harmadszor pedig a böjt segít kifejezni az őszinte bűnbánatunkat Isten előtt. Amikor Izráel népét bűnei miatt az Úr éhínség-

gel, döghalállal, vagy háborúval sújtotta, akkor az ország egyházi vezetői legtöbb esetben böjtölésre, és őszinte bűnbánatra szólították fel a népet. Ahogyan például Jóel próféta is a következőket mondta: „Fújjatok kürtöt a Sionon; szenteljete böjtöt, hirdessetek gyűlést! ... A tornác és az oltár között sírjanak a papok, az Úr szolgálói, és mondják: Légy kegyelmes, oh Uram, a te népedhez, és ne bocsásd szidalomra a te örökségedet, hogy uralkodjanak rajtok a pogányok” (Jóel 2,15-17). Ugyanígy bánták meg bűnüket és fejezték ki bűnbánatukat böjttel az izraeliek Sámuel idejében (1Sámuel 7,6), de még a pogány ninivebeliek is böjtöltek bűnbánatukat kifejezve, rettegve az elközeledő ítélettől, amelyet Jónás hirdetett. Tehát nem csak nekik, hanem nekünk is adatott az őszinte bűnbánat kifejezésére a böjt, de hangsúlyosan Isten előtt, nem pedig emberek előtt.

Végezetül pedig térjünk ki egy kicsit a böjt mai gyakorlatára. Ennek kapcsán a legfőbb kérdés az, hogy vajon Jézus eltörölte-e a böjtöt? Ugyanis egyházunk legtöbb tagja úgy él, hogy nem gyakorolja a böjtöt. A válasz erre a kérdésre röviden az, hogy nem. Jézus nem szüntette meg a böjtöt. Sőt! Maga hívja fel a figyelmet, hogy az apostolok, amikor elvételük majd tőlük a vőlegény, a fájdalom és nyomorúság idején imádkozni és böjtölni fognak. Ugyanígy, ha az Apostolok cselekedeteinek könyvét olvassuk, több esetben is látjuk, hogy a gyülekezet vezetősége böjtölt. Amikor Pált és Barnabást kiválasztotta az antiókhiai gyülekezet a misszióra, ez úgy történt, hogy az imádság közben böjtöltek. Tehát a böjt gyakorlása számunkra is megőriztetett, ahogy azt reformátor elődeink is gyakorolták. A következő dolog, amire fel kell hívnunk a figyelmet, hogy a Biblia utasításai szerint kellene gyakorolnunk a böjtöt. Gondolok itt konkrétan arra, hogy nem adott időhöz kötve, mint pl. a húsvét előtti 40 napban. Isten sehol nem parancsolja a Szentírásban, hogy húsvét előtt böjtölni kell, maga pedig a 40 napos pusztában való böjtölésével nem példát akart adni nekünk. Jézus ezzel egy másik személyre akart utalni: Mózes is 40 napig böjtölt, amikor fent volt a hegyen átvenni az Úrtól a törvény kőtábláit. Jézus nagyon egyszerűen azt akarta megmutatni, hogy az evangélium is, ahogy a törvény is, Istentől való. Azért is

logikus, hogy ezt nem példának adta elénk, mert az utána következő években, amikor a tanítványaiával volt együtt, már nem tartotta ezt a 40 napos böjtot. Vagy amikor Mózes fent volt a hegyen 40 napig, hogyhogy az Ószövetség korában élő emberek nem alakították ki a 40 napos böjt szokását? Ha valóban el akarjuk kezdeni a böjt gyakorlását, akkor azt az elmondottak alapján, a Szentírással megegyező módon tegyük.

Végül pedig vegyük komolyan Jézus figyelmeztetését! Ne az embereknek böjtöljünk, hogy hívőknek látsszunk, hanem Istennek. A böjt lényege, hogy őszinte bűnbánatunkat, figyelmünket, önmegtagadásunkat fejezzük ki Istennek, nem pedig azért van, hogy ezt cselekedve hívőnek látsszunk, miközben ezek az érzések valójában nincsenek meg a szívünkben. Az Ézsaiás 58-ban az Úr megfeddi az üres, szív nélküli cselekedeteket, azaz a képmutatást. A böjtölés ne olyan eszköz legyen az életünkben, amivel fel akarjuk hívni a figyelmet arra, hogy mi mennyire jók is vagyunk. Akkor mentes az emberi dicsőség hajhászásától a böjt, amikor rejtett, és csak mennyei Atyánk látja.

Láttuk tehát, hogy mit mond az Úr a böjtről. Ragaszkodjunk is az Ő igéjéhez, mindahhoz, amit nekünk kijelentett. Adja meg nekünk az Úr, hogy ha életünk ezen részén változás fog történni, akkor az valóban az Ő dicsőségére és a mi javunkra legyen.

Imádkozzunk!

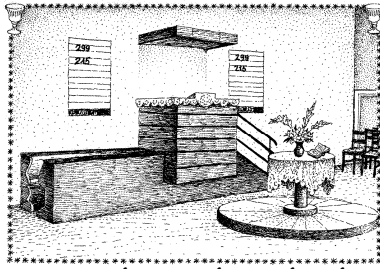
Hálát adunk Neked, Urunk Istenünk, hogy Te megsegítesz bennünket a Te parancsolataid megtartásában, az arra való igyekvésben! Köszönjük a böjt segítségét és lehetőségét. Bocsásd meg nekünk, hogy ha eddig lekicsinyeltük és ha eddig nem éltünk vele! És kérünk, ha változást akarsz hozni az életünkben, akkor add, hogy ne tévelyedjünk el, és ne legyen félreérthető az a gyakorlat, amit majd elkezdünk, hanem valóban a Te dicsőségedre történjék! Add Urunk, hogy segítse a böjt az imádkozásunkat, a Rád való figyelmünket, add, hogy valóban a testünk kívánságai feletti uralomban segítsen, annak gyakorlásában, a mértéktartásban! És kérünk, hogy az őszinte bűnbánatunkat is hadd tudjuk kifejezni ez által! Urunk, mindig elbukunk, ha ilyenekben kellene engedel-

A BÖJTÉRŐL

meskednünk, ezért kérjük az engedelmesség Lelkét, hogy vezessél bennünket, és Te tanácsolj minket ebben a dologban is! Köszönjük, hogy kegyelmed és irgalmad kísér bennünket, és köszönjük, hogy velünk vagy mindennapon! És köszönjük, hogy Lelked vezet bennünket ebben a dologban is! Kérünk, add, hogy életünk megváltozása is a Te dicsőségedre történjék, és testvéreink javára!
Ámen.

Tanúságra erőt csak te Tőled kérünk,
Hogy szent Istenséged dicsértessék tőlünk:
Ha először a Te országod keressük,
Semmiben nem leszén fogyatkozás nekünk.

(197, 4 dicséret)

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2013. február 28.
(csütörtök)

Szepesy László

A BÖJTÉRŐL

Alapige: Ezsdrás 8,21. 23

„Ekkor böjtöt hirdeték ott az Aháva folyóvíz mellett, hogy megalázzuk magunkat a mi Istenünk előtt, hogy kérnénk tőle szerencsés utat magunknak, családjainknak és minden marháinknak ... És böjtölénk és a mi Istenünkhöz könyörgénk annak-okaért, és meghallgatott minket.”

Imádkozzunk!

Hálát adunk neked, mennyei Atyánk, hogy olyan titkokat jelentesz ki Lelked által, amelyeket az emberi szív meg sem gondol, az emberi szem nem lát és az emberi fül nem hallja meg. Köszönjük, hogy kijelentetted magad nekünk Jézus Krisztusban, a mi Urunkban, és köszönjük egyetlenegy váltságodat, a golgotai kereszthalált! És köszönjük Urunk feltámadásodat, amely az örök élet ígéletét adja nekünk! Köszönjük, hogy Lelked által újból és újból kijelentetted magad nekünk, és köszönjük, hogy ezen a mai alkalmon is ebben bízhatunk, reménykedhetünk, hogy úgy lehetünk itt, hogy Te szólni kívánsz hozzánk! Ezt is kérjük Tőled, Urunk, hogy szólíts meg minket, úgy, ahogyan csak Te tudsz, úgy, hogy a szó valóban a szívig érjen, ne csak a fülig! És kérünk, hogy formáld át a mi szívünket, és segíts a mi életünket a Te akaratodhoz igazítani! Így kérünk légy itt most közöttünk, és áldj meg bennünket!

Ámen.

Igehirdetés

Idén február 17-ére esett a böjti időszak első vasárnapja. Ennek kapcsán mind az egyházi, mind a világi sajtóban megjelentek különféle írások, amelyek a böjt lényegét taglalták. Mivel a legtöbb cikk eltér egymástól, és mást-mást tartanak lényegesnek ebből a szokásból, ezért jónak láttam, hogy a mai Istentiszteletünkön erről a témáról legyen szó Isten igéjének tükrében. Mert ne a meglévő, kialakult gyakorlat legyen a lényeges számunkra, hanem az, hogy Isten mit mond a böjtről igéjében. Három dolgot vizsgálunk meg röviden: először is azt, hogy Isten mit nevez böjtnek, azaz, hogy mi a böjt, másodsor, hogy mi a célja, harmadszor pedig szót ejtenénk a jelenlegi gyakorlatról. A témát nem csak a felolvasott igeszakasz, hanem a teljes Szentírás tükrében vizsgálunk meg, nehogy egyetlen igeversre hagyatkozva valamit túlhangsúlyozzunk, és ez által félreértsük Urunk akaratát. Továbbá a böjtnek csak egyik fajtájáról, az egyéni, személyes böjtről szeretnék beszélni, a közösségi, gyülekezetben meghirdetett böjtről ezúttal nem lesz szó.

Először is tehát azt nézzük meg, hogy mi a böjt. Fontos tudnunk, hogy Isten a Mózesi törvényekben konkrétan sehol nem parancsolja meg a böjt gyakorlatát. A törvény sok mindenre egyértelműen felszólít: az alamiznaosztás kötelezettségére, az áldozatok bemutatására, a 10 parancsolat megtartására, de a böjtről nem esik szó. Csak egy helyen találkozunk azzal, hogy Isten megparancsolja népének, hogy sanyargassa meg magát, ez pedig az évenként bemutatott engesztelő ünneppel kapcsolatos rendelkezésekben található, a 3Mózes 16,29. 31. verseiben. De még ez az igehely sem teszi teljesen egyértelművé, hogy mit is jelent a megsanyargatás, azaz, hogy milyen mértékű a böjt, mit szabad enni és mit nem. Máshol a törvényben, amely által a hívő élet gyakorlatát akarta elénk adni az Úr, nem parancsolja meg a böjtöt, azaz nem tekinti az életünkben zajló Istentisztelet önálló részének. Ez azt jelenti, hogy ha az ember önmagában véve csak megtartóztatja magát, és bizonyos mennyiségű ételt megvon magától, az még nem dicsóíti Istent, azaz ezzel nem tiszteli Őt. Hangsúlyozzuk, hogy olyan esetről beszélünk, amikor semmiféle lelki célunk nincs

az ételtől való tartózkodásunkkal. Az ilyen koplalást egyszerűen hívjuk csak mai szóval fogyókúrának, aminek célja a testsúly csökkentése. Ennek tehát nincs köze Isten tiszteletéhez. Azt ugyan elismerjük, hogy a hívő élethez szorosan hozzátartozik a mértékletesség és a józan belátás, de ez mindenre nézve igaz az életünkben, nem csak az étellel kapcsolatban.

A következő dolog, amit a Szentírásból egyértelműen láthatunk az, hogy bár Isten nem parancsolta meg a böjtöt, mégis bevett gyakorlat volt Izráel népének életében. Számos Ó- és Újszövetségi alak böjtjéről tudósítanak a Biblia könyvei. Nehémiás, hallva népének nyomorúságát, napokig böjtölt, és így kérte Istent népe megszabadításáért. Dániel próféta, amikor Babilonban Isten akaratát kereste buzgón imádkozva, szintén böjtölt (Dániel 9,3). Vagy éppen Keresztelő János tanítványai, akik számon kérték Jézustól, hogy hogyan lehetséges, hogy ők és a farizeusok imádkoznak és böjtölnek, de az Ő tanítványai nem. Dávid király, amikor újszülött fia haldoklott, szintén böjtölt. Felolvasott ígében is a böjtre szólította fel Ezsdrás pap a népet. Mindezekből a példákból tehát egyértelműen kiderül, hogy a hívő emberek gyakran éltek a böjttel. Ha valamennyi történetet jól megvizsgáljuk, akkor abból az is világossá válik számunkra, hogy a böjtöt sosem önmagában gyakorolták, hanem valamilyen más, Isten által megparancsolt cselekedettel együtt. A böjt mindig ezek gyakorlásában segítette a hívőket, önmagában nem gyakorolták. Hogy mik ezek az Isten által megparancsolt cselekedetek, arról majd a böjt céljaival kapcsolatban beszélünk.

Vizsgáljuk meg azt is, hogyan böjtöltek hívő elődeink? Három dologra hívja fel a figyelmünket az Ige. Először is, hogy a böjtölés idejét tekintve a fent említett engesztelési ünnepen kívül nem volt meghatározott ideje ennek a gyakorlatnak. Nem voltak kijelölve az évben bizonyos napok, ünnepek, amelyeken böjtölni kellett volna. Azt, hogy egy izraelita mikor böjtölt, mindig az élet hozta események, körülmények befolyásolták. Azaz: pl. amikor nagy csapás érte őket, vagy amikor valamiért szükségesnek látták a böjtöt, akkor gyakorolták. A böjt hossza is eltérő volt az egyes esetekben. Volt, aki naplementéig, vagy egy egész hetet, sőt olyan is

előfordult, hogy valaki több héten át böjtölt. De Isten nem szabott időkereteket arra, hogy mennyi ideig kell böjtölni. Másodszor fontos, hogy a böjt nem mindig azt jelenti, hogy semmiféle ételt nem eszünk, és semmiféle italt nem iszunk. Hosszú távon ezt nem is tudnánk megtenni, mert a szervezetünk nem bírná. Isten céljai a böjttel lelkiek, nem a testünket akarja tönkretenni. Keresztelő Jánosról azt mondja Jézus, hogy sem kenyeret nem evett, sem bort nem ivott, és ezzel a mértékletességére akart rámutatni. Ugyanakkor az Igéből tudjuk azt is, hogy vadmézen és sáskán élt, azaz az ő önmegtartoztatása csak bizonyos ételekre és italokra vonatkozott. A böjt lényegét nem abban kell keresnünk, hogy az ember minden testi táplálékot megvon magától, hanem abban, hogy a megszokotthoz képest kevesebbet eszünk és iszunk. Ezzel természetesen nem zárjuk ki az olyan böjtöt sem, amely során semmit sem veszünk magunkhoz, csak lássuk meg, hogy ez nem szükségszerű, nincs megszabva Isten által. Harmadszor pedig lássuk meg azt, hogy böjt az is, amikor a szokottnál egyszerűbb ételeket eszünk, nem pedig különféle ínycségeket. Nem finom pörkölteket, pecsenyéket eszünk, hanem például egyszerű kenyeret.

Mindezek tisztázása után térjünk rá a böjt valódi céljaira, amelyek miatt Isten megengedi ennek gyakorlását. Mint mondtuk, a böjt mindig csak mellékesen segít bennünket bizonyos dolgok gyakorlásában. Azaz: böjtölve végezhetjük azokat a dolgokat, amiket Isten megparancsolt. Három ilyen cél létezik, amelyek elérésében segít a böjt gyakorlása. Ezek a következők: testi kívánságaink megfékezése, azaz az önuralom; az imádságban való elmélyedés, és az őszinte bűnbánat kifejezése. Röviden nézzük meg, hogy hogyan segít bennünket ezek gyakorlásában a böjt.

Először is Isten azért adta a böjtöt, hogy gyakoroljuk magunkat a testünk kívánságai feletti uralomban. Isten azt akarja, hogy az ember tudjon uralkodni saját testének kívánságai, mint például az étvágya és mohósága felett. Ezt a fajta böjtöt mindenkinek saját adottsága szerint kell gyakorolnia, mert mindannyian más és másfélék vagyunk. Nem mindannyiunk egészsége egyforma, ezért nem minden szervezet bírná ki ugyanazt a böjtöt. Abban is

mások vagyunk, hogy kinek mennyire jelent kísértést például az étel mértéktelen fogyasztása. Mindenesetre lássuk meg Isten célját: azt akarja, hogy a Lélek uralkodjék bennünk, ne pedig a test mondja meg, mit tegyünk.

A második cél, amit segít a böjt, az a buzgó, kitartó, mondhatjuk úgy is, hogy hosszabb imádság gyakorlása. Ugyanis nagyon sokszor kísért minket az, hogy imádság közben elkalandoznak gondolataink, mert nehezen tudunk koncentrálni és figyelni. Így elég hamar befejeződnek imádságaink. Isten azért akarja, hogy időnként böjtölve imádkozzunk, mert ha lemondunk egy bizonyos időre az étkezésről, akkor így figyelmesebbek, és kitartóbbak lehetünk az imádságban. Sokan azonban úgy tartják, hogy pont az ellenkezője igaz: ha nem eszem, és úgy imádkozom, akkor éhes leszek, és ez elvonja a figyelmemet az imádságról. Isten itt azonban komolyabb elhatározásról beszél, amikor a böjtöt hasznosnak mondja. Egyrészt arra a tapasztalatra hívja fel a figyelmünket, hogy teli gyomorral nehezebb figyelni valamire. És valljuk be testvérek: egy kiadós ebéd után nem esik jól egy kis pihenés, egy kis szieszta? Itt arról van szó, hogy aki azzal az elhatározással kezd el imádkozni, hogy nem fog enni, annak az éhség pont, hogy nem vonja el a figyelmét, hanem azt mondhatja az éhség kísértő gondolatára, hogy ezzel nem kell foglalkoznom, mert én nem fogok most enni, hanem imádkozom tovább Istenhez. A böjtölés elhatározása abban segít, hogy csak az Úrra figyeljek, és ne vonja el Róla a figyelmemet a testem természetes éhsége. A böjt tehát segít az Úrra való figyelésben. És hogy valóban szorosan az imádsághoz tartozik, azt több ember példája is bizonyítja a Szentírásban: az idős Anna a templomban úgy imádkozott mindig hosszan, hogy böjtölt (Lukács 2,37). A korábban említett emberek (Nehémiás, Dániel, Dávid) mind imádkoztak, mikor böjtöltek. A böjt önmagában szinte nem is fordul elő a Szentírásban, hanem a legtöbbször imádsággal együtt jelenik meg, azért, hogy segítse az Úrra való figyelést. Tehát a böjt segít bennünket abban, hogy az Úrra jobban odafigyeljünk.

Harmadszor pedig a böjt segít kifejezni az őszinte bűnbánatunkat Isten előtt. Amikor Izráel népét bűnei miatt az Úr éhínség-

gel, döghalállal, vagy háborúval sújtotta, akkor az ország egyházi vezetői legtöbb esetben böjtölésre, és őszinte bűnbánatra szólították fel a népet. Ahogyan például Jóel próféta is a következőket mondta: „Fújjatok kürtöt a Sionon; szenteljete böjtöt, hirdessetek gyűlést! ... A tornác és az oltár között sírjanak a papok, az Úr szolgálói, és mondják: Légy kegyelmes, oh Uram, a te népedhez, és ne bocsásd szidalomra a te örökségedet, hogy uralkodjanak rajtok a pogányok” (Jóel 2,15-17). Ugyanígy bánták meg bűnüket és fejezték ki bűnbánatukat böjttel az izraeliek Sámuel idejében (1Sámuel 7,6), de még a pogány ninivebeliek is böjtöltek bűnbánatukat kifejezve, rettegve az elközeledő ítélettől, amelyet Jónás hirdetett. Tehát nem csak nekik, hanem nekünk is adatott az őszinte bűnbánat kifejezésére a böjt, de hangsúlyosan Isten előtt, nem pedig emberek előtt.

Végezetül pedig térjünk ki egy kicsit a böjt mai gyakorlatára. Ennek kapcsán a legfőbb kérdés az, hogy vajon Jézus eltörölte-e a böjtöt? Ugyanis egyházunk legtöbb tagja úgy él, hogy nem gyakorolja a böjtöt. A válasz erre a kérdésre röviden az, hogy nem. Jézus nem szüntette meg a böjtöt. Sőt! Maga hívja fel a figyelmet, hogy az apostolok, amikor elvételük majd tőlük a vőlegény, a fájdalom és nyomorúság idején imádkozni és böjtölni fognak. Ugyanígy, ha az Apostolok cselekedeteinek könyvét olvassuk, több esetben is látjuk, hogy a gyülekezet vezetősége böjtölt. Amikor Pált és Barnabást kiválasztotta az antiókhiai gyülekezet a misszióra, ez úgy történt, hogy az imádság közben böjtöltek. Tehát a böjt gyakorlása számunkra is megőriztetett, ahogy azt reformátor elődeink is gyakorolták. A következő dolog, amire fel kell hívnunk a figyelmet, hogy a Biblia utasításai szerint kellene gyakorolnunk a böjtöt. Gondolok itt konkrétan arra, hogy nem adott időhöz kötve, mint pl. a húsvét előtti 40 napban. Isten sehol nem parancsolja a Szentírásban, hogy húsvét előtt böjtölni kell, maga pedig a 40 napos pusztában való böjtölésével nem példát akart adni nekünk. Jézus ezzel egy másik személyre akart utalni: Mózes is 40 napig böjtölt, amikor fent volt a hegyen átvenni az Úrtól a törvény kőtábláit. Jézus nagyon egyszerűen azt akarta megmutatni, hogy az evangélium is, ahogy a törvény is, Istentől való. Azért is

logikus, hogy ezt nem példának adta elénk, mert az utána következő években, amikor a tanítványaival volt együtt, már nem tartotta ezt a 40 napos böjtot. Vagy amikor Mózes fent volt a hegyen 40 napig, hogyhogy az Ószövetség korában élő emberek nem alakították ki a 40 napos böjt szokását? Ha valóban el akarjuk kezdeni a böjt gyakorlását, akkor azt az elmondottak alapján, a Szentírással megegyező módon tegyük.

Végül pedig vegyük komolyan Jézus figyelmeztetését! Ne az embereknek böjtöljünk, hogy hívőknek látsszunk, hanem Istennek. A böjt lényege, hogy őszinte bűnbánatunkat, figyelmünket, önmegtagadásunkat fejezzük ki Istennek, nem pedig azért van, hogy ezt cselekedve hívőnek látsszunk, miközben ezek az érzések valójában nincsenek meg a szívünkben. Az Ézsaiás 58-ban az Úr megfeddi az üres, szív nélküli cselekedeteket, azaz a képmutatást. A böjtölés ne olyan eszköz legyen az életünkben, amivel fel akarjuk hívni a figyelmet arra, hogy mi mennyire jók is vagyunk. Akkor mentes az emberi dicsőség hajhászásától a böjt, amikor rejtett, és csak mennyei Atyánk látja.

Láttuk tehát, hogy mit mond az Úr a böjtről. Ragaszkodjunk is az Ő igéjéhez, mindahhoz, amit nekünk kijelentett. Adja meg nekünk az Úr, hogy ha életünk ezen részén változás fog történni, akkor az valóban az Ő dicsőségére és a mi javunkra legyen.

Imádkozzunk!

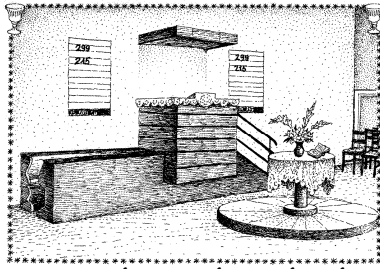
Hálát adunk Neked, Urunk Istenünk, hogy Te megsegítesz bennünket a Te parancsolataid megtartásában, az arra való igyekvésben! Köszönjük a böjt segítségét és lehetőségét. Bocsásd meg nekünk, hogy ha eddig lekicsinyeltük és ha eddig nem éltünk vele! És kérünk, ha változást akarsz hozni az életünkben, akkor add, hogy ne tévelyedjünk el, és ne legyen félreérthető az a gyakorlat, amit majd elkezdünk, hanem valóban a Te dicsőségedre történjék! Add Urunk, hogy segítse a böjt az imádkozásunkat, a Rád való figyelésünket, add, hogy valóban a testünk kívánságai feletti uralomban segítsen, annak gyakorlásában, a mértéktartásban! És kérünk, hogy az őszinte bűnbánatunkat is hadd tudjuk kifejezni ez által! Urunk, mindig elbukunk, ha ilyenekben kellene engedel-

A BÖJTÉRŐL

meskednünk, ezért kérjük az engedelmesség Lelkét, hogy vezessél bennünket, és Te tanácsolj minket ebben a dologban is! Köszönjük, hogy kegyelmed és irgalmad kísér bennünket, és köszönjük, hogy velünk vagy mindennapon! És köszönjük, hogy Lelked vezet bennünket ebben a dologban is! Kérünk, add, hogy életünk megváltozása is a Te dicsőségedre történjék, és testvéreink javára!
Ámen.

Tanúságra erőt csak te Tőled kérünk,
Hogy szent Istenséged dicsértessék tőlünk:
Ha először a Te országod keressük,
Semmiben nem leszzen fogyatkozás nekünk.

(197, 4 dicséret)

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2013. február 28.
(csütörtök)

Szepesy László

A BÖJTÉRŐL

Alapige: Ezsdrás 8,21. 23

„Ekkor böjtöt hirdeték ott az Aháva folyóvíz mellett, hogy megalázzuk magunkat a mi Istenünk előtt, hogy kérnénk tőle szerencsés utat magunknak, családjainknak és minden marháinknak ... És böjtölénk és a mi Istenünkhöz könyörgénk annak-okaért, és meghallgatott minket.”

Imádkozzunk!

Hálát adunk neked, mennyei Atyánk, hogy olyan titkokat jelentesz ki Lelked által, amelyeket az emberi szív meg sem gondol, az emberi szem nem lát és az emberi fül nem hallja meg. Köszönjük, hogy kijelentetted magad nekünk Jézus Krisztusban, a mi Urunkban, és köszönjük egyetlenegy váltságodat, a golgotai kereszthalált! És köszönjük Urunk feltámadásodat, amely az örök élet ígéletét adja nekünk! Köszönjük, hogy Lelked által újból és újból kijelentetted magad nekünk, és köszönjük, hogy ezen a mai alkalmon is ebben bízhatunk, reménykedhetünk, hogy úgy lehetünk itt, hogy Te szólni kívánsz hozzánk! Ezt is kérjük Tőled, Urunk, hogy szólíts meg minket, úgy, ahogyan csak Te tudsz, úgy, hogy a szó valóban a szívig érjen, ne csak a fülig! És kérünk, hogy formáld át a mi szívünket, és segíts a mi életünket a Te akaratodhoz igazítani! Így kérünk légy itt most közöttünk, és áldj meg bennünket!

Ámen.

Igehirdetés

Idén február 17-ére esett a böjti időszak első vasárnapja. Ennek kapcsán mind az egyházi, mind a világi sajtóban megjelentek különféle írások, amelyek a böjt lényegét taglalták. Mivel a legtöbb cikk eltér egymástól, és mást-mást tartanak lényegesnek ebből a szokásból, ezért jónak láttam, hogy a mai Istentiszteletünkön erről a témáról legyen szó Isten igéjének tükrében. Mert ne a meglévő, kialakult gyakorlat legyen a lényeges számunkra, hanem az, hogy Isten mit mond a böjtről igéjében. Három dolgot vizsgálunk meg röviden: először is azt, hogy Isten mit nevez böjtnek, azaz, hogy mi a böjt, másodsor, hogy mi a célja, harmadszor pedig szót ejtenénk a jelenlegi gyakorlatról. A témát nem csak a felolvasott igeszakasz, hanem a teljes Szentírás tükrében vizsgálunk meg, nehogy egyetlen igeversre hagyatkozva valamit túlhangsúlyozzunk, és ez által félreértsük Urunk akaratát. Továbbá a böjtnek csak egyik fajtájáról, az egyéni, személyes böjtről szeretnék beszélni, a közösségi, gyülekezetben meghirdetett böjtről ezúttal nem lesz szó.

Először is tehát azt nézzük meg, hogy mi a böjt. Fontos tudnunk, hogy Isten a Mózesi törvényekben konkrétan sehol nem parancsolja meg a böjt gyakorlatát. A törvény sok mindenre egyértelműen felszólít: az alamizsnaosztás kötelezettségére, az áldozatok bemutatására, a 10 parancsolat megtartására, de a böjtről nem esik szó. Csak egy helyen találkozunk azzal, hogy Isten megparancsolja népének, hogy sanyargassa meg magát, ez pedig az évenként bemutatott engesztelő ünneppel kapcsolatos rendelkezésekben található, a 3Mózes 16,29. 31. verseiben. De még ez az igehely sem teszi teljesen egyértelművé, hogy mit is jelent a megsanyargatás, azaz, hogy milyen mértékű a böjt, mit szabad enni és mit nem. Máshol a törvényben, amely által a hívő élet gyakorlatát akarta elénk adni az Úr, nem parancsolja meg a böjtöt, azaz nem tekinti az életünkben zajló Istentisztelet önálló részének. Ez azt jelenti, hogy ha az ember önmagában véve csak megtartóztatja magát, és bizonyos mennyiségű ételt megvon magától, az még nem dicsóíti Istent, azaz ezzel nem tiszteli Őt. Hangsúlyozzuk, hogy olyan esetről beszélünk, amikor semmiféle lelki célunk nincs

az ételtől való tartózkodásunkkal. Az ilyen koplalást egyszerűen hívjuk csak mai szóval fogyókúrának, aminek célja a testsúly csökkentése. Ennek tehát nincs köze Isten tiszteletéhez. Azt ugyan elismerjük, hogy a hívő élethez szorosan hozzátartozik a mértékletesség és a józan belátás, de ez mindenre nézve igaz az életünkben, nem csak az étellel kapcsolatban.

A következő dolog, amit a Szentírásból egyértelműen láthatunk az, hogy bár Isten nem parancsolta meg a böjtöt, mégis bevett gyakorlat volt Izráel népének életében. Számos Ó- és Újszövetségi alak böjtjéről tudósítanak a Biblia könyvei. Nehémiás, hallva népének nyomorúságát, napokig böjtölt, és így kérte Istent népe megszabadításáért. Dániel próféta, amikor Babilonban Isten akaratát kereste buzgón imádkozva, szintén böjtölt (Dániel 9,3). Vagy éppen Keresztelő János tanítványai, akik számon kérték Jézustól, hogy hogyan lehetséges, hogy ők és a farizeusok imádkoznak és böjtölnek, de az Ő tanítványai nem. Dávid király, amikor újszülött fia haldoklott, szintén böjtölt. Felolvasott ígékben is a böjtre szólította fel Ezsdrás pap a népet. Mindezekből a példákból tehát egyértelműen kiderül, hogy a hívő emberek gyakran éltek a böjttel. Ha valamennyi történetet jól megvizsgáljuk, akkor abból az is világossá válik számunkra, hogy a böjtöt sosem önmagában gyakorolták, hanem valamilyen más, Isten által megparancsolt cselekedettel együtt. A böjt mindig ezek gyakorlásában segítette a hívőket, önmagában nem gyakorolták. Hogy mik ezek az Isten által megparancsolt cselekedetek, arról majd a böjt céljaival kapcsolatban beszélünk.

Vizsgáljuk meg azt is, hogyan böjtöltek hívő elődeink? Három dologra hívja fel a figyelmünket az Ige. Először is, hogy a böjtölés idejét tekintve a fent említett engesztelési ünnepen kívül nem volt meghatározott ideje ennek a gyakorlatnak. Nem voltak kijelölve az évben bizonyos napok, ünnepek, amelyeken böjtölni kellett volna. Azt, hogy egy izraelita mikor böjtölt, mindig az élet hozta események, körülmények befolyásolták. Azaz: pl. amikor nagy csapás érte őket, vagy amikor valamiért szükségesnek látták a böjtöt, akkor gyakorolták. A böjt hossza is eltérő volt az egyes esetekben. Volt, aki naplementéig, vagy egy egész hetet, sőt olyan is

előfordult, hogy valaki több héten át böjtölt. De Isten nem szabott időkereteket arra, hogy mennyi ideig kell böjtölni. Másodszor fontos, hogy a böjt nem mindig azt jelenti, hogy semmiféle ételt nem eszünk, és semmiféle italt nem iszunk. Hosszú távon ezt nem is tudnánk megtenni, mert a szervezetünk nem bírná. Isten céljai a böjttel lelkiek, nem a testünket akarja tönkretenni. Keresztelő Jánosról azt mondja Jézus, hogy sem kenyeret nem evett, sem bort nem ivott, és ezzel a mértékletességére akart rámutatni. Ugyanakkor az Igéből tudjuk azt is, hogy vadmézen és sáskán élt, azaz az ő önmegtartoztatása csak bizonyos ételekre és italokra vonatkozott. A böjt lényegét nem abban kell keresnünk, hogy az ember minden testi táplálékot megvon magától, hanem abban, hogy a megszokotthoz képest kevesebbet eszünk és iszunk. Ezzel természetesen nem zárjuk ki az olyan böjtöt sem, amely során semmit sem veszünk magunkhoz, csak lássuk meg, hogy ez nem szükségszerű, nincs megszabva Isten által. Harmadszor pedig lássuk meg azt, hogy böjt az is, amikor a szokottnál egyszerűbb ételeket eszünk, nem pedig különféle ínycségeket. Nem finom pörkölteket, pecsenyéket eszünk, hanem például egyszerű kenyeret.

Mindezek tisztázása után térjünk rá a böjt valódi céljaira, amelyek miatt Isten megengedi ennek gyakorlását. Mint mondtuk, a böjt mindig csak mellékesen segít bennünket bizonyos dolgok gyakorlásában. Azaz: böjtölve végezhetjük azokat a dolgokat, amiket Isten megparancsolt. Három ilyen cél létezik, amelyek elérésében segít a böjt gyakorlása. Ezek a következők: testi kívánságaink megfékezése, azaz az önuralom; az imádságban való elmélyedés, és az őszinte bűnbánat kifejezése. Röviden nézzük meg, hogy hogyan segít bennünket ezek gyakorlásában a böjt.

Először is Isten azért adta a böjtöt, hogy gyakoroljuk magunkat a testünk kívánságai feletti uralomban. Isten azt akarja, hogy az ember tudjon uralkodni saját testének kívánságai, mint például az étvágya és mohósága felett. Ezt a fajta böjtöt mindenkinek saját adottsága szerint kell gyakorolnia, mert mindannyian más és másfélék vagyunk. Nem mindannyiunk egészsége egyforma, ezért nem minden szervezet bírná ki ugyanazt a böjtöt. Abban is

mások vagyunk, hogy kinek mennyire jelent kísértést például az étel mértéktelen fogyasztása. Mindenesetre lássuk meg Isten célját: azt akarja, hogy a Lélek uralkodjék bennünk, ne pedig a test mondja meg, mit tegyünk.

A második cél, amit segít a böjt, az a buzgó, kitartó, mondhatjuk úgy is, hogy hosszabb imádság gyakorlása. Ugyanis nagyon sokszor kísért minket az, hogy imádság közben elkalandoznak gondolataink, mert nehezen tudunk koncentrálni és figyelni. Így elég hamar befejeződnek imádságaink. Isten azért akarja, hogy időnként böjtölve imádkozzunk, mert ha lemondtunk egy bizonyos időre az étkezésről, akkor így figyelmesebbek, és kitartóbbak lehetünk az imádságban. Sokan azonban úgy tartják, hogy pont az ellenkezője igaz: ha nem eszem, és úgy imádkozom, akkor éhes leszek, és ez elvonja a figyelmemet az imádságról. Isten itt azonban komolyabb elhatározásról beszél, amikor a böjtöt hasznosnak mondja. Egyrészt arra a tapasztalatra hívja fel a figyelmünket, hogy teli gyomorral nehezebb figyelni valamire. És valljuk be testvérek: egy kiadós ebéd után nem esik jól egy kis pihenés, egy kis szieszta? Itt arról van szó, hogy aki azzal az elhatározással kezd el imádkozni, hogy nem fog enni, annak az éhség pont, hogy nem vonja el a figyelmét, hanem azt mondhatja az éhség kísértő gondolatára, hogy ezzel nem kell foglalkoznom, mert én nem fogok most enni, hanem imádkozom tovább Istenhez. A böjtölés elhatározása abban segít, hogy csak az Úrra figyeljek, és ne vonja el Róla a figyelmemet a testem természetes éhsége. A böjt tehát segít az Úrra való figyelésben. És hogy valóban szorosan az imádsághoz tartozik, azt több ember példája is bizonyítja a Szentírásban: az idős Anna a templomban úgy imádkozott mindig hosszan, hogy böjtölt (Lukács 2,37). A korábban említett emberek (Nehémiás, Dániel, Dávid) mind imádkoztak, mikor böjtöltek. A böjt önmagában szinte nem is fordul elő a Szentírásban, hanem a legtöbbször imádsággal együtt jelenik meg, azért, hogy segítse az Úrra való figyelést. Tehát a böjt segít bennünket abban, hogy az Úrra jobban odafigyeljünk.

Harmadszor pedig a böjt segít kifejezni az őszinte bűnbánatunkat Isten előtt. Amikor Izráel népét bűnei miatt az Úr éhínség-

gel, döghalállal, vagy háborúval sújtotta, akkor az ország egyházi vezetői legtöbb esetben böjtölésre, és őszinte bűnbánatra szólították fel a népet. Ahogyan például Jóel próféta is a következőket mondta: „Fújjatok kürtöt a Sionon; szenteljete böjtöt, hirdessetek gyűlést! ... A tornác és az oltár között sírjanak a papok, az Úr szolgálói, és mondják: Légy kegyelmes, oh Uram, a te népedhez, és ne bocsásd szidalomra a te örökségedet, hogy uralkodjanak rajtok a pogányok” (Jóel 2,15-17). Ugyanígy bánták meg bűnüket és fejezték ki bűnbánatukat böjttel az izraeliek Sámuel idejében (1Sámuel 7,6), de még a pogány ninivebeliek is böjtöltek bűnbánatukat kifejezve, rettegve az elközeledő ítélettől, amelyet Jónás hirdetett. Tehát nem csak nekik, hanem nekünk is adatott az őszinte bűnbánat kifejezésére a böjt, de hangsúlyosan Isten előtt, nem pedig emberek előtt.

Végezetül pedig térjünk ki egy kicsit a böjt mai gyakorlatára. Ennek kapcsán a legfőbb kérdés az, hogy vajon Jézus eltörölte-e a böjtöt? Ugyanis egyházunk legtöbb tagja úgy él, hogy nem gyakorolja a böjtöt. A válasz erre a kérdésre röviden az, hogy nem. Jézus nem szüntette meg a böjtöt. Sőt! Maga hívja fel a figyelmet, hogy az apostolok, amikor elvétetik majd tőlük a vőlegény, a fájdalom és nyomorúság idején imádkozni és böjtölni fognak. Ugyanígy, ha az Apostolok cselekedeteinek könyvét olvassuk, több esetben is látjuk, hogy a gyülekezet vezetősége böjtölt. Amikor Pált és Barnabást kiválasztotta az antiókhiai gyülekezet a misszióra, ez úgy történt, hogy az imádság közben böjtöltek. Tehát a böjt gyakorlása számunkra is megőriztetett, ahogy azt reformátor elődeink is gyakorolták. A következő dolog, amire fel kell hívnunk a figyelmet, hogy a Biblia utasításai szerint kellene gyakorolnunk a böjtöt. Gondolok itt konkrétan arra, hogy nem adott időhöz kötve, mint pl. a húsvét előtti 40 napban. Isten sehol nem parancsolja a Szentírásban, hogy húsvét előtt böjtölni kell, maga pedig a 40 napos pusztában való böjtölésével nem példát akart adni nekünk. Jézus ezzel egy másik személyre akart utalni: Mózes is 40 napig böjtölt, amikor fent volt a hegyen átvenni az Úrtól a törvény kőtábláit. Jézus nagyon egyszerűen azt akarta megmutatni, hogy az evangélium is, ahogy a törvény is, Istentől való. Azért is

logikus, hogy ezt nem példának adta elénk, mert az utána következő években, amikor a tanítványjaival volt együtt, már nem tartotta ezt a 40 napos böjtot. Vagy amikor Mózes fent volt a hegyen 40 napig, hogyhogy az Ószövetség korában élő emberek nem alakították ki a 40 napos böjt szokását? Ha valóban el akarjuk kezdeni a böjt gyakorlását, akkor azt az elmondottak alapján, a Szentírással megegyező módon tegyük.

Végül pedig vegyük komolyan Jézus figyelmeztetését! Ne az embereknek böjtöljünk, hogy hívőknek látsszunk, hanem Istennek. A böjt lényege, hogy őszinte bűnbánatunkat, figyelmünket, önmegtagadásunkat fejezzük ki Istennek, nem pedig azért van, hogy ezt cselekedve hívőnek látsszunk, miközben ezek az érzések valójában nincsenek meg a szívünkben. Az Ézsaiás 58-ban az Úr megfeddi az üres, szív nélküli cselekedeteket, azaz a képmutatást. A böjtölés ne olyan eszköz legyen az életünkben, amivel fel akarjuk hívni a figyelmet arra, hogy mi mennyire jók is vagyunk. Akkor mentes az emberi dicsőség hajhászásától a böjt, amikor rejtett, és csak mennyei Atyánk látja.

Láttuk tehát, hogy mit mond az Úr a böjtről. Ragaszkodjunk is az Ő igéjéhez, mindahhoz, amit nekünk kijelentett. Adja meg nekünk az Úr, hogy ha életünk ezen részén változás fog történni, akkor az valóban az Ő dicsőségére és a mi javunkra legyen.

Imádkozzunk!

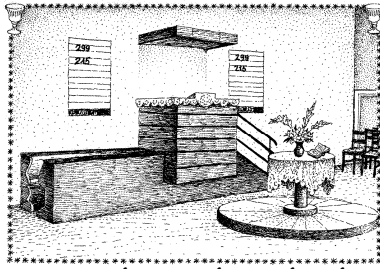
Hálát adunk Neked, Urunk Istenünk, hogy Te megsegítesz bennünket a Te parancsolataid megtartásában, az arra való igyekvésben! Köszönjük a böjt segítségét és lehetőségét. Bocsásd meg nekünk, hogy ha eddig lekicsinyeltük és ha eddig nem éltünk vele! És kérünk, ha változást akarsz hozni az életünkben, akkor add, hogy ne tévelyedjünk el, és ne legyen félreérthető az a gyakorlat, amit majd elkezdünk, hanem valóban a Te dicsőségedre történjék! Add Urunk, hogy segítse a böjt az imádkozásunkat, a Rád való figyelésünket, add, hogy valóban a testünk kívánságai feletti uralomban segítsen, annak gyakorlásában, a mértéktartásban! És kérünk, hogy az őszinte bűnbánatunkat is hadd tudjuk kifejezni ez által! Urunk, mindig elbukunk, ha ilyenekben kellene engedel-

A BÖJTTRŐL

meskednünk, ezért kérjük az engedelmesség Lelkét, hogy vezessél bennünket, és Te tanácsolj minket ebben a dologban is! Köszönjük, hogy kegyelmed és irgalmad kísér bennünket, és köszönjük, hogy velünk vagy mindennapon! És köszönjük, hogy Lelked vezet bennünket ebben a dologban is! Kérünk, add, hogy életünk megváltozása is a Te dicsőségedre történjék, és testvéreink javára!
Ámen.

Tanúságra erőt csak te Tőled kérünk,
Hogy szent Istenséged dicsértessék tőlünk:
Ha először a Te országod keressük,
Semmiben nem leszén fogyatkozás nekünk.

(197, 4 dicséret)

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2013. február 28.
(csütörtök)

Szepesy László

A BÖJTÉRŐL

Alapige: Ezsdrás 8,21. 23

„Ekkor böjtöt hirdeték ott az Aháva folyóvíz mellett, hogy megalázzuk magunkat a mi Istenünk előtt, hogy kérnénk tőle szerencsés utat magunknak, családjainknak és minden marháinknak ... És böjtölénk és a mi Istenünkhöz könyörgénk annak-okaért, és meghallgatott minket.”

Imádkozzunk!

Hálát adunk neked, mennyei Atyánk, hogy olyan titkokat jelentesz ki Lelked által, amelyeket az emberi szív meg sem gondol, az emberi szem nem lát és az emberi fül nem hallja meg. Köszönjük, hogy kijelentetted magad nekünk Jézus Krisztusban, a mi Urunkban, és köszönjük egyetlenegy váltságodat, a golgotai kereszthalált! És köszönjük Urunk feltámadásodat, amely az örök élet ígéretét adja nekünk! Köszönjük, hogy Lelked által újból és újból kijelented magad nekünk, és köszönjük, hogy ezen a mai alkalmon is ebben bízhatunk, reménykedhetünk, hogy úgy lehetünk itt, hogy Te szólni kívánsz hozzánk! Ezt is kérjük Tőled, Urunk, hogy szólíts meg minket, úgy, ahogyan csak Te tudsz, úgy, hogy a szó valóban a szívig érjen, ne csak a fülig! És kérünk, hogy formáld át a mi szívünket, és segíts a mi életünket a Te akaratodhoz igazítani! Így kérünk légy itt most közöttünk, és áldj meg bennünket!

Ámen.

Igehirdetés

Idén február 17-ére esett a böjti időszak első vasárnapja. Ennek kapcsán mind az egyházi, mind a világi sajtóban megjelentek különféle írások, amelyek a böjt lényegét taglalták. Mivel a legtöbb cikk eltér egymástól, és mást-mást tartanak lényegesnek ebből a szokásból, ezért jónak láttam, hogy a mai Istentiszteletünkön erről a témáról legyen szó Isten igéjének tükrében. Mert ne a meglévő, kialakult gyakorlat legyen a lényeges számunkra, hanem az, hogy Isten mit mond a böjtről igéjében. Három dolgot vizsgálunk meg röviden: először is azt, hogy Isten mit nevez böjtnek, azaz, hogy mi a böjt, másodsor, hogy mi a célja, harmadszor pedig szót ejtenénk a jelenlegi gyakorlatról. A témát nem csak a felolvasott igeszakasz, hanem a teljes Szentírás tükrében vizsgálunk meg, nehogy egyetlen igeversre hagyatkozva valamit túlhangsúlyozzunk, és ez által félreértsük Urunk akaratát. Továbbá a böjtnek csak egyik fajtájáról, az egyéni, személyes böjtről szeretnék beszélni, a közösségi, gyülekezetben meghirdetett böjtről ezúttal nem lesz szó.

Először is tehát azt nézzük meg, hogy mi a böjt. Fontos tudnunk, hogy Isten a Mózesi törvényekben konkrétan sehol nem parancsolja meg a böjt gyakorlatát. A törvény sok mindenre egyértelműen felszólít: az alamizsnaosztás kötelezettségére, az áldozatok bemutatására, a 10 parancsolat megtartására, de a böjtről nem esik szó. Csak egy helyen találkozunk azzal, hogy Isten megparancsolja népének, hogy sanyargassa meg magát, ez pedig az évenként bemutatott engesztelő ünneppel kapcsolatos rendelkezésekben található, a 3Mózes 16,29. 31. verseiben. De még ez az igehely sem teszi teljesen egyértelművé, hogy mit is jelent a megsanyargatás, azaz, hogy milyen mértékű a böjt, mit szabad enni és mit nem. Máshol a törvényben, amely által a hívő élet gyakorlatát akarta elénk adni az Úr, nem parancsolja meg a böjtöt, azaz nem tekinti az életünkben zajló Istentisztelet önálló részének. Ez azt jelenti, hogy ha az ember önmagában véve csak megtartóztatja magát, és bizonyos mennyiségű ételt megvon magától, az még nem dicsóíti Istent, azaz ezzel nem tiszteli Őt. Hangsúlyozzuk, hogy olyan esetről beszélünk, amikor semmiféle lelki célunk nincs

az ételtől való tartózkodásunkkal. Az ilyen koplalást egyszerűen hívjuk csak mai szóval fogyókúrának, aminek célja a testsúly csökkentése. Ennek tehát nincs köze Isten tiszteletéhez. Azt ugyan elismerjük, hogy a hívő élethez szorosan hozzátartozik a mértékletesség és a józan belátás, de ez mindenre nézve igaz az életünkben, nem csak az étellel kapcsolatban.

A következő dolog, amit a Szentírásból egyértelműen láthatunk az, hogy bár Isten nem parancsolta meg a böjtöt, mégis bevett gyakorlat volt Izráel népének életében. Számos Ó- és Újszövetségi alak böjtjéről tudósítanak a Biblia könyvei. Nehémiás, hallva népének nyomorúságát, napokig böjtölt, és így kérte Istent népe megszabadításáért. Dániel próféta, amikor Babilonban Isten akaratát kereste buzgón imádkozva, szintén böjtölt (Dániel 9,3). Vagy éppen Keresztelő János tanítványai, akik számon kérték Jézustól, hogy hogyan lehetséges, hogy ők és a farizeusok imádkoznak és böjtölnek, de az Ő tanítványai nem. Dávid király, amikor újszülött fia haldoklott, szintén böjtölt. Felolvasott ígékben is a böjtre szólította fel Ezsdrás pap a népet. Mindezekből a példákból tehát egyértelműen kiderül, hogy a hívő emberek gyakran éltek a böjttel. Ha valamennyi történetet jól megvizsgáljuk, akkor abból az is világossá válik számunkra, hogy a böjtöt sosem önmagában gyakorolták, hanem valamilyen más, Isten által megparancsolt cselekedettel együtt. A böjt mindig ezek gyakorlásában segítette a hívőket, önmagában nem gyakorolták. Hogy mik ezek az Isten által megparancsolt cselekedetek, arról majd a böjt céljaival kapcsolatban beszélünk.

Vizsgáljuk meg azt is, hogyan böjtöltek hívő elődeink? Három dologra hívja fel a figyelmünket az Ige. Először is, hogy a böjtölés idejét tekintve a fent említett engesztelési ünnepen kívül nem volt meghatározott ideje ennek a gyakorlatnak. Nem voltak kijelölve az évben bizonyos napok, ünnepek, amelyeken böjtölni kellett volna. Azt, hogy egy izraelita mikor böjtölt, mindig az élet hozta események, körülmények befolyásolták. Azaz: pl. amikor nagy csapás érte őket, vagy amikor valamiért szükségesnek látták a böjtöt, akkor gyakorolták. A böjt hossza is eltérő volt az egyes esetekben. Volt, aki naplementéig, vagy egy egész hetet, sőt olyan is

előfordult, hogy valaki több héten át böjtölt. De Isten nem szabott időkereteket arra, hogy mennyi ideig kell böjtölni. Másodszor fontos, hogy a böjt nem mindig azt jelenti, hogy semmiféle ételt nem eszünk, és semmiféle italt nem iszunk. Hosszú távon ezt nem is tudnánk megtenni, mert a szervezetünk nem bírná. Isten céljai a böjttel lelkiek, nem a testünket akarja tönkretenni. Keresztelő Jánosról azt mondja Jézus, hogy sem kenyeret nem evett, sem bort nem ivott, és ezzel a mértékletességére akart rámutatni. Ugyanakkor az Igéből tudjuk azt is, hogy vadmézen és sáskán élt, azaz az ő önmegtartóztatása csak bizonyos ételekre és italokra vonatkozott. A böjt lényegét nem abban kell keresnünk, hogy az ember minden testi táplálékot megvon magától, hanem abban, hogy a megszokotthoz képest kevesebbet eszünk és iszunk. Ezzel természetesen nem zárjuk ki az olyan böjtöt sem, amely során semmit sem veszünk magunkhoz, csak lássuk meg, hogy ez nem szükségszerű, nincs megszabva Isten által. Harmadszor pedig lássuk meg azt, hogy böjt az is, amikor a szokottnál egyszerűbb ételeket eszünk, nem pedig különféle ínycségeket. Nem finom pörkölteket, pecsenyéket eszünk, hanem például egyszerű kenyeret.

Mindezek tisztázása után térjünk rá a böjt valódi céljaira, amelyek miatt Isten megengedi ennek gyakorlását. Mint mondtuk, a böjt mindig csak mellékesen segít bennünket bizonyos dolgok gyakorlásában. Azaz: böjtölve végezhetjük azokat a dolgokat, amiket Isten megparancsolt. Három ilyen cél létezik, amelyek elérésében segít a böjt gyakorlása. Ezek a következők: testi kívánságaink megfékezése, azaz az önuralom; az imádságban való elmélyedés, és az őszinte bűnbánat kifejezése. Röviden nézzük meg, hogy hogyan segít bennünket ezek gyakorlásában a böjt.

Először is Isten azért adta a böjtöt, hogy gyakoroljuk magunkat a testünk kívánságai feletti uralomban. Isten azt akarja, hogy az ember tudjon uralkodni saját testének kívánságai, mint például az étvágya és mohósága felett. Ezt a fajta böjtöt mindenkinek saját adottsága szerint kell gyakorolnia, mert mindannyian más és másfélék vagyunk. Nem mindannyiunk egészsége egyforma, ezért nem minden szervezet bírná ki ugyanazt a böjtöt. Abban is

mások vagyunk, hogy kinek mennyire jelent kísértést például az étel mértéktelen fogyasztása. Mindenesetre lássuk meg Isten célját: azt akarja, hogy a Lélek uralkodjék bennünk, ne pedig a test mondja meg, mit tegyünk.

A második cél, amit segít a böjt, az a buzgó, kitartó, mondhatjuk úgy is, hogy hosszabb imádság gyakorlása. Ugyanis nagyon sokszor kísért minket az, hogy imádság közben elkalandoznak gondolataink, mert nehezen tudunk koncentrálni és figyelni. Így elég hamar befejeződnek imádságaink. Isten azért akarja, hogy időnként böjtölve imádkozzunk, mert ha lemondunk egy bizonyos időre az étkezésről, akkor így figyelmesebbek, és kitartóbbak lehetünk az imádságban. Sokan azonban úgy tartják, hogy pont az ellenkezője igaz: ha nem eszem, és úgy imádkozom, akkor éhes leszek, és ez elvonja a figyelmemet az imádságról. Isten itt azonban komolyabb elhatározásról beszél, amikor a böjtöt hasznosnak mondja. Egyrészt arra a tapasztalatra hívja fel a figyelmünket, hogy teli gyomorral nehezebb figyelni valamire. És valljuk be testvérek: egy kiadós ebéd után nem esik jól egy kis pihenés, egy kis szieszta? Itt arról van szó, hogy aki azzal az elhatározással kezd el imádkozni, hogy nem fog enni, annak az éhség pont, hogy nem vonja el a figyelmét, hanem azt mondhatja az éhség kísértő gondolatára, hogy ezzel nem kell foglalkoznom, mert én nem fogok most enni, hanem imádkozom tovább Istenhez. A böjtölés elhatározása abban segít, hogy csak az Úrra figyeljek, és ne vonja el Róla a figyelmemet a testem természetes éhsége. A böjt tehát segít az Úrra való figyelésben. És hogy valóban szorosan az imádsághoz tartozik, azt több ember példája is bizonyítja a Szentírásban: az idős Anna a templomban úgy imádkozott mindig hosszan, hogy böjtölt (Lukács 2,37). A korábban említett emberek (Nehémiás, Dániel, Dávid) mind imádkoztak, mikor böjtöltek. A böjt önmagában szinte nem is fordul elő a Szentírásban, hanem a legtöbbször imádsággal együtt jelenik meg, azért, hogy segítse az Úrra való figyelést. Tehát a böjt segít bennünket abban, hogy az Úrra jobban odafigyeljünk.

Harmadszor pedig a böjt segít kifejezni az őszinte bűnbánatunkat Isten előtt. Amikor Izráel népét bűnei miatt az Úr éhínség-

gel, döghalállal, vagy háborúval sújtotta, akkor az ország egyházi vezetői legtöbb esetben böjtölésre, és őszinte bűnbánatra szólították fel a népet. Ahogyan például Jóel próféta is a következőket mondta: „Fújjatok kürtöt a Sionon; szenteljete böjtöt, hirdessetek gyűlést! ... A tornác és az oltár között sírjanak a papok, az Úr szolgálói, és mondják: Légy kegyelmes, oh Uram, a te népedhez, és ne bocsásd szidalomra a te örökségedet, hogy uralkodjanak rajtok a pogányok” (Jóel 2,15-17). Ugyanígy bánták meg bűnüket és fejezték ki bűnbánatukat böjttel az izraeliek Sámuel idejében (1Sámuel 7,6), de még a pogány ninivebeliek is böjtöltek bűnbánatukat kifejezve, rettegetve az elközeledő ítélettől, amelyet Jónás hirdetett. Tehát nem csak nekik, hanem nekünk is adatott az őszinte bűnbánat kifejezésére a böjt, de hangsúlyosan Isten előtt, nem pedig emberek előtt.

Végezetül pedig térjünk ki egy kicsit a böjt mai gyakorlatára. Ennek kapcsán a legfőbb kérdés az, hogy vajon Jézus eltörölte-e a böjtöt? Ugyanis egyházunk legtöbb tagja úgy él, hogy nem gyakorolja a böjtöt. A válasz erre a kérdésre röviden az, hogy nem. Jézus nem szüntette meg a böjtöt. Sőt! Maga hívja fel a figyelmet, hogy az apostolok, amikor elvételük majd tőlük a vőlegény, a fájdalom és nyomorúság idején imádkozni és böjtölni fognak. Ugyanígy, ha az Apostolok cselekedeteinek könyvét olvassuk, több esetben is látjuk, hogy a gyülekezet vezetősége böjtölt. Amikor Pált és Barnabást kiválasztotta az antiókhiai gyülekezet a misszióra, ez úgy történt, hogy az imádság közben böjtöltek. Tehát a böjt gyakorlása számunkra is megőriztetett, ahogy azt reformátor elődeink is gyakorolták. A következő dolog, amire fel kell hívnunk a figyelmet, hogy a Biblia utasításai szerint kellene gyakorolnunk a böjtöt. Gondolok itt konkrétan arra, hogy nem adott időhöz kötve, mint pl. a húsvét előtti 40 napban. Isten sehol nem parancsolja a Szentírásban, hogy húsvét előtt böjtölni kell, maga pedig a 40 napos pusztában való böjtölésével nem példát akart adni nekünk. Jézus ezzel egy másik személyre akart utalni: Mózes is 40 napig böjtölt, amikor fent volt a hegyen átvenni az Úrtól a törvény kőtábláit. Jézus nagyon egyszerűen azt akarta megmutatni, hogy az evangélium is, ahogy a törvény is, Istentől való. Azért is

logikus, hogy ezt nem példának adta elénk, mert az utána következő években, amikor a tanítványaival volt együtt, már nem tartotta ezt a 40 napos böjtot. Vagy amikor Mózes fent volt a hegyen 40 napig, hogyhogy az Ószövetség korában élő emberek nem alakították ki a 40 napos böjt szokását? Ha valóban el akarjuk kezdeni a böjt gyakorlását, akkor azt az elmondottak alapján, a Szentírással megegyező módon tegyük.

Végül pedig vegyük komolyan Jézus figyelmeztetését! Ne az embereknek böjtöljünk, hogy hívőknek látsszunk, hanem Istennek. A böjt lényege, hogy őszinte bűnbánatunkat, figyelmünket, önmegtagadásunkat fejezzük ki Istennek, nem pedig azért van, hogy ezt cselekedve hívőnek látsszunk, miközben ezek az érzések valójában nincsenek meg a szívünkben. Az Ézsaiás 58-ban az Úr megfeddi az üres, szív nélküli cselekedeteket, azaz a képmutatást. A böjtölés ne olyan eszköz legyen az életünkben, amivel fel akarjuk hívni a figyelmet arra, hogy mi mennyire jók is vagyunk. Akkor mentes az emberi dicsőség hajhászásától a böjt, amikor rejtett, és csak mennyei Atyánk látja.

Láttuk tehát, hogy mit mond az Úr a böjtről. Ragaszkodjunk is az Ő igéjéhez, mindahhoz, amit nekünk kijelentett. Adja meg nekünk az Úr, hogy ha életünk ezen részén változás fog történni, akkor az valóban az Ő dicsőségére és a mi javunkra legyen.

Imádkozzunk!

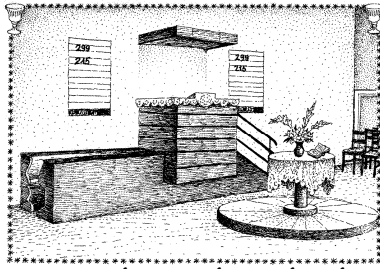
Hálát adunk Neked, Urunk Istenünk, hogy Te megsegítesz bennünket a Te parancsolataid megtartásában, az arra való igyekvésben! Köszönjük a böjt segítségét és lehetőségét. Bocsásd meg nekünk, hogy ha eddig lekicsinyeltük és ha eddig nem éltünk vele! És kérünk, ha változást akarsz hozni az életünkben, akkor add, hogy ne tévelyedjünk el, és ne legyen félreérthető az a gyakorlat, amit majd elkezdünk, hanem valóban a Te dicsőségedre történjék! Add Urunk, hogy segítse a böjt az imádkozásunkat, a Rád való figyelésünket, add, hogy valóban a testünk kívánságai feletti uralomban segítsen, annak gyakorlásában, a mértéktartásban! És kérünk, hogy az őszinte bűnbánatunkat is hadd tudjuk kifejezni ez által! Urunk, mindig elbukunk, ha ilyenekben kellene engedel-

A BÖJTÉRŐL

meskednünk, ezért kérjük az engedelmesség Lelkét, hogy vezessél bennünket, és Te tanácsolj minket ebben a dologban is! Köszönjük, hogy kegyelmed és irgalmad kísér bennünket, és köszönjük, hogy velünk vagy mindennapon! És köszönjük, hogy Lelked vezet bennünket ebben a dologban is! Kérünk, add, hogy életünk megváltozása is a Te dicsőségedre történjék, és testvéreink javára!
Ámen.

Tanúságra erőt csak te Tőled kérünk,
Hogy szent Istenséged dicsértessék tőlünk:
Ha először a Te országod keressük,
Semmiben nem leszzen fogyatkozás nekünk.

(197, 4 dicséret)

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2013. február 28.
(csütörtök)

Szepesy László

A BÖJTÉRŐL

Alapige: Ezsdrás 8,21. 23

„Ekkor böjtöt hirdeték ott az Aháva folyóvíz mellett, hogy megalázzuk magunkat a mi Istenünk előtt, hogy kérnénk tőle szerencsés utat magunknak, családjainknak és minden marháinknak ... És böjtölénk és a mi Istenünkhöz könyörgénk annak-okaért, és meghallgatott minket.”

Imádkozzunk!

Hálát adunk neked, mennyei Atyánk, hogy olyan titkokat jelentesz ki Lelked által, amelyeket az emberi szív meg sem gondol, az emberi szem nem lát és az emberi fül nem hallja meg. Köszönjük, hogy kijelentetted magad nekünk Jézus Krisztusban, a mi Urunkban, és köszönjük egyetlenegy váltságodat, a golgotai kereszthalált! És köszönjük Urunk feltámadásodat, amely az örök élet ígéletét adja nekünk! Köszönjük, hogy Lelked által újból és újból kijelented magad nekünk, és köszönjük, hogy ezen a mai alkalmon is ebben bízhatunk, reménykedhetünk, hogy úgy lehetünk itt, hogy Te szólni kívánsz hozzánk! Ezt is kérjük Tőled, Urunk, hogy szólíts meg minket, úgy, ahogyan csak Te tudsz, úgy, hogy a szó valóban a szívig érjen, ne csak a fülig! És kérünk, hogy formáld át a mi szívünket, és segíts a mi életünket a Te akaratodhoz igazítani! Így kérünk légy itt most közöttünk, és áldj meg bennünket!

Ámen.

Igehirdetés

Idén február 17-ére esett a böjti időszak első vasárnapja. Ennek kapcsán mind az egyházi, mind a világi sajtóban megjelentek különféle írások, amelyek a böjt lényegét taglalták. Mivel a legtöbb cikk eltér egymástól, és mást-mást tartanak lényegesnek ebből a szokásból, ezért jónak láttam, hogy a mai Istentiszteletünkön erről a témáról legyen szó Isten igéjének tükrében. Mert ne a meglévő, kialakult gyakorlat legyen a lényeges számunkra, hanem az, hogy Isten mit mond a böjtről igéjében. Három dolgot vizsgálunk meg röviden: először is azt, hogy Isten mit nevez böjtnek, azaz, hogy mi a böjt, másodsor, hogy mi a célja, harmadszor pedig szót ejtenénk a jelenlegi gyakorlatról. A témát nem csak a felolvasott igeszakasz, hanem a teljes Szentírás tükrében vizsgálunk meg, nehogy egyetlen igeversre hagyatkozva valamit túlhangsúlyozzunk, és ez által félreértsük Urunk akaratát. Továbbá a böjtnek csak egyik fajtájáról, az egyéni, személyes böjtről szeretnék beszélni, a közösségi, gyülekezetben meghirdetett böjtről ezúttal nem lesz szó.

Először is tehát azt nézzük meg, hogy mi a böjt. Fontos tudnunk, hogy Isten a Mózesi törvényekben konkrétan sehol nem parancsolja meg a böjt gyakorlatát. A törvény sok mindenre egyértelműen felszólít: az alamizsnaosztás kötelezettségére, az áldozatok bemutatására, a 10 parancsolat megtartására, de a böjtről nem esik szó. Csak egy helyen találkozunk azzal, hogy Isten megparancsolja népének, hogy sanyargassa meg magát, ez pedig az évenként bemutatott engesztelő ünneppel kapcsolatos rendelkezésekben található, a 3Mózes 16,29. 31. verseiben. De még ez az igehely sem teszi teljesen egyértelművé, hogy mit is jelent a megsanyargatás, azaz, hogy milyen mértékű a böjt, mit szabad enni és mit nem. Máshol a törvényben, amely által a hívő élet gyakorlatát akarta elénk adni az Úr, nem parancsolja meg a böjtöt, azaz nem tekinti az életünkben zajló Istentisztelet önálló részének. Ez azt jelenti, hogy ha az ember önmagában véve csak megtartóztatja magát, és bizonyos mennyiségű ételt megvon magától, az még nem dicsóíti Istent, azaz ezzel nem tiszteli Őt. Hangsúlyozzuk, hogy olyan esetről beszélünk, amikor semmiféle lelki célunk nincs

az ételtől való tartózkodásunkkal. Az ilyen koplalást egyszerűen hívjuk csak mai szóval fogyókúrának, aminek célja a testsúly csökkentése. Ennek tehát nincs köze Isten tiszteletéhez. Azt ugyan elismerjük, hogy a hívő élethez szorosan hozzátartozik a mértékletesség és a józan belátás, de ez mindenre nézve igaz az életünkben, nem csak az étellel kapcsolatban.

A következő dolog, amit a Szentírásból egyértelműen láthatunk az, hogy bár Isten nem parancsolta meg a böjtöt, mégis bevett gyakorlat volt Izráel népének életében. Számos Ó- és Újszövetségi alak böjtjéről tudósítanak a Biblia könyvei. Nehémiás, hallva népének nyomorúságát, napokig böjtölt, és így kérte Istent népe megszabadításáért. Dániel próféta, amikor Babilonban Isten akaratát kereste buzgón imádkozva, szintén böjtölt (Dániel 9,3). Vagy éppen Keresztelő János tanítványai, akik számon kérték Jézustól, hogy hogyan lehetséges, hogy ők és a farizeusok imádkoznak és böjtölnek, de az Ő tanítványai nem. Dávid király, amikor újszülött fia haldoklott, szintén böjtölt. Felolvasott ígékben is a böjtre szólította fel Ezsdrás pap a népet. Mindezekből a példákból tehát egyértelműen kiderül, hogy a hívő emberek gyakran éltek a böjttel. Ha valamennyi történetet jól megvizsgáljuk, akkor abból az is világossá válik számunkra, hogy a böjtöt sosem önmagában gyakorolták, hanem valamilyen más, Isten által megparancsolt cselekedettel együtt. A böjt mindig ezek gyakorlásában segítette a hívőket, önmagában nem gyakorolták. Hogy mik ezek az Isten által megparancsolt cselekedetek, arról majd a böjt céljaival kapcsolatban beszélünk.

Vizsgáljuk meg azt is, hogyan böjtöltek hívő elődeink? Három dologra hívja fel a figyelmünket az Ige. Először is, hogy a böjtölés idejét tekintve a fent említett engesztelési ünnepen kívül nem volt meghatározott ideje ennek a gyakorlatnak. Nem voltak kijelölve az évben bizonyos napok, ünnepek, amelyeken böjtölni kellett volna. Azt, hogy egy izraelita mikor böjtölt, mindig az élet hozta események, körülmények befolyásolták. Azaz: pl. amikor nagy csapás érte őket, vagy amikor valamiért szükségesnek látták a böjtöt, akkor gyakorolták. A böjt hossza is eltérő volt az egyes esetekben. Volt, aki naplementéig, vagy egy egész hetet, sőt olyan is

előfordult, hogy valaki több héten át böjtölt. De Isten nem szabott időkereteket arra, hogy mennyi ideig kell böjtölni. Másodszor fontos, hogy a böjt nem mindig azt jelenti, hogy semmiféle ételt nem eszünk, és semmiféle italt nem iszunk. Hosszú távon ezt nem is tudnánk megtenni, mert a szervezetünk nem bírná. Isten céljai a böjttel lelkiek, nem a testünket akarja tönkretenni. Keresztelő Jánosról azt mondja Jézus, hogy sem kenyeret nem evett, sem bort nem ivott, és ezzel a mértékletességére akart rámutatni. Ugyanakkor az Igéből tudjuk azt is, hogy vadmézen és sáskán élt, azaz az ő önmegtartóztatása csak bizonyos ételekre és italokra vonatkozott. A böjt lényegét nem abban kell keresnünk, hogy az ember minden testi táplálékot megvon magától, hanem abban, hogy a megszokotthoz képest kevesebbet eszünk és iszunk. Ezzel természetesen nem zárjuk ki az olyan böjtöt sem, amely során semmit sem veszünk magunkhoz, csak lássuk meg, hogy ez nem szükségszerű, nincs megszabva Isten által. Harmadszor pedig lássuk meg azt, hogy böjt az is, amikor a szokottnál egyszerűbb ételeket eszünk, nem pedig különféle ínycségeket. Nem finom pörkölteket, pecsenyéket eszünk, hanem például egyszerű kenyeret.

Mindezek tisztázása után térjünk rá a böjt valódi céljaira, amelyek miatt Isten megengedi ennek gyakorlását. Mint mondtuk, a böjt mindig csak mellékesen segít bennünket bizonyos dolgok gyakorlásában. Azaz: böjtölve végezhetjük azokat a dolgokat, amiket Isten megparancsolt. Három ilyen cél létezik, amelyek elérésében segít a böjt gyakorlása. Ezek a következők: testi kívánságaink megfékezése, azaz az önuralom; az imádságban való elmélyedés, és az őszinte bűnbánat kifejezése. Röviden nézzük meg, hogy hogyan segít bennünket ezek gyakorlásában a böjt.

Először is Isten azért adta a böjtöt, hogy gyakoroljuk magunkat a testünk kívánságai feletti uralomban. Isten azt akarja, hogy az ember tudjon uralkodni saját testének kívánságai, mint például az étvágya és mohósága felett. Ezt a fajta böjtöt mindenkinek saját adottsága szerint kell gyakorolnia, mert mindannyian más és másfélék vagyunk. Nem mindannyiunk egészsége egyforma, ezért nem minden szervezet bírná ki ugyanazt a böjtöt. Abban is

mások vagyunk, hogy kinek mennyire jelent kísértést például az étel mértéktelen fogyasztása. Mindenesetre lássuk meg Isten célját: azt akarja, hogy a Lélek uralkodjék bennünk, ne pedig a test mondja meg, mit tegyünk.

A második cél, amit segít a böjt, az a buzgó, kitartó, mondhatjuk úgy is, hogy hosszabb imádság gyakorlása. Ugyanis nagyon sokszor kísért minket az, hogy imádság közben elkalandoznak gondolataink, mert nehezen tudunk koncentrálni és figyelni. Így elég hamar befejeződnek imádságaink. Isten azért akarja, hogy időnként böjtölve imádkozzunk, mert ha lemondunk egy bizonyos időre az étkezésről, akkor így figyelmesebbek, és kitartóbbak lehetünk az imádságban. Sokan azonban úgy tartják, hogy pont az ellenkezője igaz: ha nem eszem, és úgy imádkozom, akkor éhes leszek, és ez elvonja a figyelmemet az imádságról. Isten itt azonban komolyabb elhatározásról beszél, amikor a böjtöt hasznosnak mondja. Egyrészt arra a tapasztalatra hívja fel a figyelmünket, hogy teli gyomorral nehezebb figyelni valamire. És valljuk be testvérek: egy kiadós ebéd után nem esik jól egy kis pihenés, egy kis szieszta? Itt arról van szó, hogy aki azzal az elhatározással kezd el imádkozni, hogy nem fog enni, annak az éhség pont, hogy nem vonja el a figyelmét, hanem azt mondhatja az éhség kísértő gondolatára, hogy ezzel nem kell foglalkoznom, mert én nem fogok most enni, hanem imádkozom tovább Istenhez. A böjtölés elhatározása abban segít, hogy csak az Úrra figyeljek, és ne vonja el Róla a figyelmemet a testem természetes éhsége. A böjt tehát segít az Úrra való figyelésben. És hogy valóban szorosan az imádsághoz tartozik, azt több ember példája is bizonyítja a Szentírásban: az idős Anna a templomban úgy imádkozott mindig hosszan, hogy böjtölt (Lukács 2,37). A korábban említett emberek (Nehémiás, Dániel, Dávid) mind imádkoztak, mikor böjtöltek. A böjt önmagában szinte nem is fordul elő a Szentírásban, hanem a legtöbbször imádsággal együtt jelenik meg, azért, hogy segítse az Úrra való figyelést. Tehát a böjt segít bennünket abban, hogy az Úrra jobban odafigyeljünk.

Harmadszor pedig a böjt segít kifejezni az őszinte bűnbánatunkat Isten előtt. Amikor Izráel népét bűnei miatt az Úr éhínség-

gel, döghalállal, vagy háborúval sújtotta, akkor az ország egyházi vezetői legtöbb esetben böjtölésre, és őszinte bűnbánatra szólították fel a népet. Ahogyan például Jóel próféta is a következőket mondta: „Fújjatok kürtöt a Sionon; szenteljetez böjtöt, hirdessetek gyűlést! ... A tornác és az oltár között sírjanak a papok, az Úr szolgálói, és mondják: Légy kegyelmes, oh Uram, a te népedhez, és ne bocsásd szidalomra a te örökségedet, hogy uralkodjanak rajtok a pogányok” (Jóel 2,15-17). Ugyanígy bánták meg bűnüket és fejezték ki bűnbánatukat böjttel az izraeliek Sámuel idejében (1Sámuel 7,6), de még a pogány ninivebeliek is böjtöltek bűnbánatukat kifejezve, rettegve az elközeledő ítélettől, amelyet Jónás hirdetett. Tehát nem csak nekik, hanem nekünk is adatott az őszinte bűnbánat kifejezésére a böjt, de hangsúlyosan Isten előtt, nem pedig emberek előtt.

Végezetül pedig térjünk ki egy kicsit a böjt mai gyakorlatára. Ennek kapcsán a legfőbb kérdés az, hogy vajon Jézus eltörölte-e a böjtöt? Ugyanis egyházunk legtöbb tagja úgy él, hogy nem gyakorolja a böjtöt. A válasz erre a kérdésre röviden az, hogy nem. Jézus nem szüntette meg a böjtöt. Sőt! Maga hívja fel a figyelmet, hogy az apostolok, amikor elvételük majd tőlük a vőlegény, a fájdalom és nyomorúság idején imádkozni és böjtölni fognak. Ugyanígy, ha az Apostolok cselekedeteinek könyvét olvassuk, több esetben is látjuk, hogy a gyülekezet vezetősége böjtölt. Amikor Pált és Barnabást kiválasztotta az antiókhiai gyülekezet a misszióra, ez úgy történt, hogy az imádság közben böjtöltek. Tehát a böjt gyakorlása számunkra is megőriztetett, ahogy azt reformátor elődeink is gyakorolták. A következő dolog, amire fel kell hívnunk a figyelmet, hogy a Biblia utasításai szerint kellene gyakorolnunk a böjtöt. Gondolok itt konkrétan arra, hogy nem adott időhöz kötve, mint pl. a húsvét előtti 40 napban. Isten sehol nem parancsolja a Szentírásban, hogy húsvét előtt böjtölni kell, maga pedig a 40 napos pusztában való böjtölésével nem példát akart adni nekünk. Jézus ezzel egy másik személyre akart utalni: Mózes is 40 napig böjtölt, amikor fent volt a hegyen átvenni az Úrtól a törvény kőtábláit. Jézus nagyon egyszerűen azt akarta megmutatni, hogy az evangélium is, ahogy a törvény is, Istentől való. Azért is

logikus, hogy ezt nem példának adta elénk, mert az utána következő években, amikor a tanítványaival volt együtt, már nem tartotta ezt a 40 napos böjtot. Vagy amikor Mózes fent volt a hegyen 40 napig, hogyhogy az Ószövetség korában élő emberek nem alakították ki a 40 napos böjt szokását? Ha valóban el akarjuk kezdeni a böjt gyakorlását, akkor azt az elmondottak alapján, a Szentírással megegyező módon tegyük.

Végül pedig vegyük komolyan Jézus figyelmeztetését! Ne az embereknek böjtöljünk, hogy hívőknek látsszunk, hanem Istennek. A böjt lényege, hogy őszinte bűnbánatunkat, figyelmünket, önmegtagadásunkat fejezzük ki Istennek, nem pedig azért van, hogy ezt cselekedve hívőnek látsszunk, miközben ezek az érzések valójában nincsenek meg a szívünkben. Az Ézsaiás 58-ban az Úr megfeddi az üres, szív nélküli cselekedeteket, azaz a képmutatást. A böjtölés ne olyan eszköz legyen az életünkben, amivel fel akarjuk hívni a figyelmet arra, hogy mi mennyire jók is vagyunk. Akkor mentes az emberi dicsőség hajhászásától a böjt, amikor rejtett, és csak mennyei Atyánk látja.

Láttuk tehát, hogy mit mond az Úr a böjtről. Ragaszkodjunk is az Ő igéjéhez, mindahhoz, amit nekünk kijelentett. Adja meg nekünk az Úr, hogy ha életünk ezen részén változás fog történni, akkor az valóban az Ő dicsőségére és a mi javunkra legyen.

Imádkozzunk!

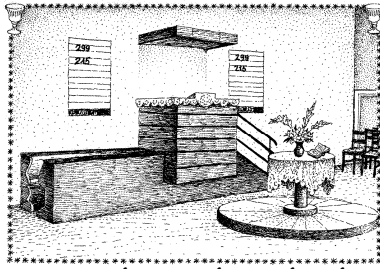
Hálát adunk Neked, Urunk Istenünk, hogy Te megsegítesz bennünket a Te parancsolataid megtartásában, az arra való igyekvésben! Köszönjük a böjt segítségét és lehetőségét. Bocsásd meg nekünk, hogy ha eddig lekicsinyeltük és ha eddig nem éltünk vele! És kérünk, ha változást akarsz hozni az életünkben, akkor add, hogy ne tévelyedjünk el, és ne legyen félreérthető az a gyakorlat, amit majd elkezdünk, hanem valóban a Te dicsőségedre történjék! Add Urunk, hogy segítse a böjt az imádkozásunkat, a Rád való figyelmünket, add, hogy valóban a testünk kívánságai feletti uralomban segítsen, annak gyakorlásában, a mértéktartásban! És kérünk, hogy az őszinte bűnbánatunkat is hadd tudjuk kifejezni ez által! Urunk, mindig elbukunk, ha ilyenekben kellene engedel-

A BÖJTTRŐL

meskednünk, ezért kérjük az engedelmesség Lelkét, hogy vezessél bennünket, és Te tanácsolj minket ebben a dologban is! Köszönjük, hogy kegyelmed és irgalmad kísér bennünket, és köszönjük, hogy velünk vagy mindennapon! És köszönjük, hogy Lelked vezet bennünket ebben a dologban is! Kérünk, add, hogy életünk megváltozása is a Te dicsőségedre történjék, és testvéreink javára!
Ámen.

Tanúságra erőt csak te Tőled kérünk,
Hogy szent Istenséged dicsértessék tőlünk:
Ha először a Te országod keressük,
Semmiben nem leszen fogyatkozás nekünk.

(197, 4 dicséret)

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2013. február 28.
(csütörtök)

Szepesy László

A BÖJTÉRŐL

Alapige: Ezsdrás 8,21. 23

„Ekkor böjtöt hirdeték ott az Aháva folyóvíz mellett, hogy megalázzuk magunkat a mi Istenünk előtt, hogy kérnénk tőle szerencsés utat magunknak, családjainknak és minden marháinknak ... És böjtölénk és a mi Istenünkhöz könyörgénk annak-okaért, és meghallgatott minket.”

Imádkozzunk!

Hálát adunk neked, mennyei Atyánk, hogy olyan titkokat jelentesz ki Lelked által, amelyeket az emberi szív meg sem gondol, az emberi szem nem lát és az emberi fül nem hallja meg. Köszönjük, hogy kijelentetted magad nekünk Jézus Krisztusban, a mi Urunkban, és köszönjük egyetlenegy váltságodat, a golgotai kereszthalált! És köszönjük Urunk feltámadásodat, amely az örök élet ígéletét adja nekünk! Köszönjük, hogy Lelked által újból és újból kijelentetted magad nekünk, és köszönjük, hogy ezen a mai alkalmon is ebben bízhatunk, reménykedhetünk, hogy úgy lehetünk itt, hogy Te szólni kívánsz hozzánk! Ezt is kérjük Tőled, Urunk, hogy szólíts meg minket, úgy, ahogyan csak Te tudsz, úgy, hogy a szó valóban a szívig érjen, ne csak a fülig! És kérünk, hogy formáld át a mi szívünket, és segíts a mi életünket a Te akaratodhoz igazítani! Így kérünk légy itt most közöttünk, és áldj meg bennünket!

Ámen.

Igehirdetés

Idén február 17-ére esett a böjti időszak első vasárnapja. Ennek kapcsán mind az egyházi, mind a világi sajtóban megjelentek különféle írások, amelyek a böjt lényegét taglalták. Mivel a legtöbb cikk eltér egymástól, és mást-mást tartanak lényegesnek ebből a szokásból, ezért jónak láttam, hogy a mai Istentiszteletünkön erről a témáról legyen szó Isten igéjének tükrében. Mert ne a meglévő, kialakult gyakorlat legyen a lényeges számunkra, hanem az, hogy Isten mit mond a böjtről igéjében. Három dolgot vizsgálunk meg röviden: először is azt, hogy Isten mit nevez böjtnek, azaz, hogy mi a böjt, másodsor, hogy mi a célja, harmadszor pedig szót ejtenénk a jelenlegi gyakorlatról. A témát nem csak a felolvasott igeszakasz, hanem a teljes Szentírás tükrében vizsgálunk meg, nehogy egyetlen igeversre hagyatkozva valamit túlhangsúlyozzunk, és ez által félreértsük Urunk akaratát. Továbbá a böjtnek csak egyik fajtájáról, az egyéni, személyes böjtről szeretnék beszélni, a közösségi, gyülekezetben meghirdetett böjtről ezúttal nem lesz szó.

Először is tehát azt nézzük meg, hogy mi a böjt. Fontos tudnunk, hogy Isten a Mózesi törvényekben konkrétan sehol nem parancsolja meg a böjt gyakorlatát. A törvény sok mindenre egyértelműen felszólít: az alamizsnaosztás kötelezettségére, az áldozatok bemutatására, a 10 parancsolat megtartására, de a böjtről nem esik szó. Csak egy helyen találkozunk azzal, hogy Isten megparancsolja népének, hogy sanyargassa meg magát, ez pedig az évenként bemutatott engesztelő ünneppel kapcsolatos rendelkezésekben található, a 3Mózes 16,29. 31. verseiben. De még ez az igehely sem teszi teljesen egyértelművé, hogy mit is jelent a megsanyargatás, azaz, hogy milyen mértékű a böjt, mit szabad enni és mit nem. Máshol a törvényben, amely által a hívő élet gyakorlatát akarta elénk adni az Úr, nem parancsolja meg a böjtöt, azaz nem tekinti az életünkben zajló Istentisztelet önálló részének. Ez azt jelenti, hogy ha az ember önmagában véve csak megtartóztatja magát, és bizonyos mennyiségű ételt megvon magától, az még nem dicsóíti Istent, azaz ezzel nem tiszteli Őt. Hangsúlyozzuk, hogy olyan esetről beszélünk, amikor semmiféle lelki célunk nincs

az ételtől való tartózkodásunkkal. Az ilyen koplalást egyszerűen hívjuk csak mai szóval fogyókúrának, aminek célja a testsúly csökkentése. Ennek tehát nincs köze Isten tiszteletéhez. Azt ugyan elismerjük, hogy a hívő élethez szorosan hozzátartozik a mértékletesség és a józan belátás, de ez mindenre nézve igaz az életünkben, nem csak az étellel kapcsolatban.

A következő dolog, amit a Szentírásból egyértelműen láthatunk az, hogy bár Isten nem parancsolta meg a böjtöt, mégis bevett gyakorlat volt Izráel népének életében. Számos Ó- és Újszövetségi alak böjtjéről tudósítanak a Biblia könyvei. Nehémiás, hallva népének nyomorúságát, napokig böjtölt, és így kérte Istent népe megszabadításáért. Dániel próféta, amikor Babilonban Isten akaratát kereste buzgón imádkozva, szintén böjtölt (Dániel 9,3). Vagy éppen Keresztelő János tanítványai, akik számon kérték Jézustól, hogy hogyan lehetséges, hogy ők és a farizeusok imádkoznak és böjtölnek, de az Ő tanítványai nem. Dávid király, amikor újszülött fia haldoklott, szintén böjtölt. Felolvasott ígékben is a böjtre szólította fel Ezsdrás pap a népet. Mindezekből a példákból tehát egyértelműen kiderül, hogy a hívő emberek gyakran éltek a böjttel. Ha valamennyi történetet jól megvizsgáljuk, akkor abból az is világossá válik számunkra, hogy a böjtöt sosem önmagában gyakorolták, hanem valamilyen más, Isten által megparancsolt cselekedettel együtt. A böjt mindig ezek gyakorlásában segítette a hívőket, önmagában nem gyakorolták. Hogy mik ezek az Isten által megparancsolt cselekedetek, arról majd a böjt céljaival kapcsolatban beszélünk.

Vizsgáljuk meg azt is, hogyan böjtöltek hívő elődeink? Három dologra hívja fel a figyelmünket az Ige. Először is, hogy a böjtölés idejét tekintve a fent említett engesztelési ünnepen kívül nem volt meghatározott ideje ennek a gyakorlatnak. Nem voltak kijelölve az évben bizonyos napok, ünnepek, amelyeken böjtölni kellett volna. Azt, hogy egy izraelita mikor böjtölt, mindig az élet hozta események, körülmények befolyásolták. Azaz: pl. amikor nagy csapás érte őket, vagy amikor valamiért szükségesnek látták a böjtöt, akkor gyakorolták. A böjt hossza is eltérő volt az egyes esetekben. Volt, aki naplementéig, vagy egy egész hetet, sőt olyan is

előfordult, hogy valaki több héten át böjtölt. De Isten nem szabott időkereteket arra, hogy mennyi ideig kell böjtölni. Másodszor fontos, hogy a böjt nem mindig azt jelenti, hogy semmiféle ételt nem eszünk, és semmiféle italt nem iszunk. Hosszú távon ezt nem is tudnánk megtenni, mert a szervezetünk nem bírná. Isten céljai a böjttel lelkiek, nem a testünket akarja tönkretenni. Keresztelő Jánosról azt mondja Jézus, hogy sem kenyeret nem evett, sem bort nem ivott, és ezzel a mértékletességére akart rámutatni. Ugyanakkor az Igéből tudjuk azt is, hogy vadmézen és sáskán élt, azaz az ő önmegtartoztatása csak bizonyos ételekre és italokra vonatkozott. A böjt lényegét nem abban kell keresnünk, hogy az ember minden testi táplálékot megvon magától, hanem abban, hogy a megszokotthoz képest kevesebbet eszünk és iszunk. Ezzel természetesen nem zárjuk ki az olyan böjtöt sem, amely során semmit sem veszünk magunkhoz, csak lássuk meg, hogy ez nem szükségszerű, nincs megszabva Isten által. Harmadszor pedig lássuk meg azt, hogy böjt az is, amikor a szokottnál egyszerűbb ételeket eszünk, nem pedig különféle ínycségeket. Nem finom pörkölteket, pecsenyéket eszünk, hanem például egyszerű kenyeret.

Mindezek tisztázása után térjünk rá a böjt valódi céljaira, amelyek miatt Isten megengedi ennek gyakorlását. Mint mondtuk, a böjt mindig csak mellékesen segít bennünket bizonyos dolgok gyakorlásában. Azaz: böjtölve végezhetjük azokat a dolgokat, amiket Isten megparancsolt. Három ilyen cél létezik, amelyek elérésében segít a böjt gyakorlása. Ezek a következők: testi kívánságaink megfékezése, azaz az önuralom; az imádságban való elmélyedés, és az őszinte bűnbánat kifejezése. Röviden nézzük meg, hogy hogyan segít bennünket ezek gyakorlásában a böjt.

Először is Isten azért adta a böjtöt, hogy gyakoroljuk magunkat a testünk kívánságai feletti uralomban. Isten azt akarja, hogy az ember tudjon uralkodni saját testének kívánságai, mint például az étvágya és mohósága felett. Ezt a fajta böjtöt mindenkinek saját adottsága szerint kell gyakorolnia, mert mindannyian más és másfélék vagyunk. Nem mindannyiunk egészsége egyforma, ezért nem minden szervezet bírná ki ugyanazt a böjtöt. Abban is

mások vagyunk, hogy kinek mennyire jelent kísértést például az étel mértéktelen fogyasztása. Mindenesetre lássuk meg Isten célját: azt akarja, hogy a Lélek uralkodjék bennünk, ne pedig a test mondja meg, mit tegyünk.

A második cél, amit segít a böjt, az a buzgó, kitartó, mondhatjuk úgy is, hogy hosszabb imádság gyakorlása. Ugyanis nagyon sokszor kísért minket az, hogy imádság közben elkalandoznak gondolataink, mert nehezen tudunk koncentrálni és figyelni. Így elég hamar befejeződnek imádságaink. Isten azért akarja, hogy időnként böjtölve imádkozzunk, mert ha lemondunk egy bizonyos időre az étkezésről, akkor így figyelmesebbek, és kitartóbbak lehetünk az imádságban. Sokan azonban úgy tartják, hogy pont az ellenkezője igaz: ha nem eszem, és úgy imádkozom, akkor éhes leszek, és ez elvonja a figyelmemet az imádságról. Isten itt azonban komolyabb elhatározásról beszél, amikor a böjtöt hasznosnak mondja. Egyrészt arra a tapasztalatra hívja fel a figyelmünket, hogy teli gyomorral nehezebb figyelni valamire. És valljuk be testvérek: egy kiadós ebéd után nem esik jól egy kis pihenés, egy kis szieszta? Itt arról van szó, hogy aki azzal az elhatározással kezd el imádkozni, hogy nem fog enni, annak az éhség pont, hogy nem vonja el a figyelmét, hanem azt mondhatja az éhség kísértő gondolatára, hogy ezzel nem kell foglalkoznom, mert én nem fogok most enni, hanem imádkozom tovább Istenhez. A böjtölés elhatározása abban segít, hogy csak az Úrra figyeljek, és ne vonja el Róla a figyelmemet a testem természetes éhsége. A böjt tehát segít az Úrra való figyelésben. És hogy valóban szorosan az imádsághoz tartozik, azt több ember példája is bizonyítja a Szentírásban: az idős Anna a templomban úgy imádkozott mindig hosszan, hogy böjtölt (Lukács 2,37). A korábban említett emberek (Nehémiás, Dániel, Dávid) mind imádkoztak, mikor böjtöltek. A böjt önmagában szinte nem is fordul elő a Szentírásban, hanem a legtöbbször imádsággal együtt jelenik meg, azért, hogy segítse az Úrra való figyelést. Tehát a böjt segít bennünket abban, hogy az Úrra jobban odafigyeljünk.

Harmadszor pedig a böjt segít kifejezni az őszinte bűnbánatunkat Isten előtt. Amikor Izráel népét bűnei miatt az Úr éhínség-

gel, döghalállal, vagy háborúval sújtotta, akkor az ország egyházi vezetői legtöbb esetben böjtölésre, és őszinte bűnbánatra szólították fel a népet. Ahogyan például Jóel próféta is a következőket mondta: „Fújjatok kürtöt a Sionon; szenteljetez böjtöt, hirdessetek gyűlést! ... A tornác és az oltár között sírjanak a papok, az Úr szolgálói, és mondják: Légy kegyelmes, oh Uram, a te népedhez, és ne bocsásd szidalomra a te örökségedet, hogy uralkodjanak rajtok a pogányok” (Jóel 2,15-17). Ugyanígy bánták meg bűnüket és fejezték ki bűnbánatukat böjttel az izraeliek Sámuel idejében (1Sámuel 7,6), de még a pogány ninivebeliek is böjtöltek bűnbánatukat kifejezve, rettegetve az elközeledő ítélettől, amelyet Jónás hirdetett. Tehát nem csak nekik, hanem nekünk is adatott az őszinte bűnbánat kifejezésére a böjt, de hangsúlyosan Isten előtt, nem pedig emberek előtt.

Végezetül pedig térjünk ki egy kicsit a böjt mai gyakorlatára. Ennek kapcsán a legfőbb kérdés az, hogy vajon Jézus eltörölte-e a böjtöt? Ugyanis egyházunk legtöbb tagja úgy él, hogy nem gyakorolja a böjtöt. A válasz erre a kérdésre röviden az, hogy nem. Jézus nem szüntette meg a böjtöt. Sőt! Maga hívja fel a figyelmet, hogy az apostolok, amikor elvétetik majd tőlük a vőlegény, a fájdalom és nyomorúság idején imádkozni és böjtölni fognak. Ugyanígy, ha az Apostolok cselekedeteinek könyvét olvassuk, több esetben is látjuk, hogy a gyülekezet vezetősége böjtölt. Amikor Pált és Barnabást kiválasztotta az antiókhiai gyülekezet a misszióra, ez úgy történt, hogy az imádság közben böjtöltek. Tehát a böjt gyakorlása számunkra is megőriztetett, ahogy azt reformátor elődeink is gyakorolták. A következő dolog, amire fel kell hívnunk a figyelmet, hogy a Biblia utasításai szerint kellene gyakorolnunk a böjtöt. Gondolok itt konkrétan arra, hogy nem adott időhöz kötve, mint pl. a húsvét előtti 40 napban. Isten sehol nem parancsolja a Szentírásban, hogy húsvét előtt böjtölni kell, maga pedig a 40 napos pusztában való böjtölésével nem példát akart adni nekünk. Jézus ezzel egy másik személyre akart utalni: Mózes is 40 napig böjtölt, amikor fent volt a hegyen átvenni az Úrtól a törvény kőtábláit. Jézus nagyon egyszerűen azt akarta megmutatni, hogy az evangélium is, ahogy a törvény is, Istentől való. Azért is

logikus, hogy ezt nem példának adta elénk, mert az utána következő években, amikor a tanítványaival volt együtt, már nem tartotta ezt a 40 napos böjtot. Vagy amikor Mózes fent volt a hegyen 40 napig, hogyhogy az Ószövetség korában élő emberek nem alakították ki a 40 napos böjt szokását? Ha valóban el akarjuk kezdeni a böjt gyakorlását, akkor azt az elmondottak alapján, a Szentírással megegyező módon tegyük.

Végül pedig vegyük komolyan Jézus figyelmeztetését! Ne az embereknek böjtöljünk, hogy hívőknek látsszunk, hanem Istennek. A böjt lényege, hogy őszinte bűnbánatunkat, figyelmünket, önmegtagadásunkat fejezzük ki Istennek, nem pedig azért van, hogy ezt cselekedve hívőnek látsszunk, miközben ezek az érzések valójában nincsenek meg a szívünkben. Az Ézsaiás 58-ban az Úr megfeddi az üres, szív nélküli cselekedeteket, azaz a képmutatást. A böjtölés ne olyan eszköz legyen az életünkben, amivel fel akarjuk hívni a figyelmet arra, hogy mi mennyire jók is vagyunk. Akkor mentes az emberi dicsőség hajhászásától a böjt, amikor rejtett, és csak mennyei Atyánk látja.

Láttuk tehát, hogy mit mond az Úr a böjtről. Ragaszkodjunk is az Ő igéjéhez, mindahhoz, amit nekünk kijelentett. Adja meg nekünk az Úr, hogy ha életünk ezen részén változás fog történni, akkor az valóban az Ő dicsőségére és a mi javunkra legyen.

Imádkozzunk!

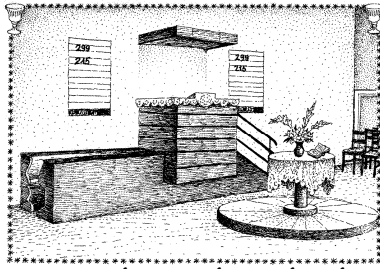
Hálát adunk Neked, Urunk Istenünk, hogy Te megsegítesz bennünket a Te parancsolataid megtartásában, az arra való igyekvésben! Köszönjük a böjt segítségét és lehetőségét. Bocsásd meg nekünk, hogy ha eddig lekicsinyeltük és ha eddig nem éltünk vele! És kérünk, ha változást akarsz hozni az életünkben, akkor add, hogy ne tévelyedjünk el, és ne legyen félreérthető az a gyakorlat, amit majd elkezdünk, hanem valóban a Te dicsőségedre történjék! Add Urunk, hogy segítse a böjt az imádkozásunkat, a Rád való figyelmünket, add, hogy valóban a testünk kívánságai feletti uralomban segítsen, annak gyakorlásában, a mértéktartásban! És kérünk, hogy az őszinte bűnbánatunkat is hadd tudjuk kifejezni ez által! Urunk, mindig elbukunk, ha ilyenekben kellene engedel-

A BÖJTÉRŐL

meskednünk, ezért kérjük az engedelmesség Lelkét, hogy vezessél bennünket, és Te tanácsolj minket ebben a dologban is! Köszönjük, hogy kegyelmed és irgalmad kísér bennünket, és köszönjük, hogy velünk vagy mindennapon! És köszönjük, hogy Lelked vezet bennünket ebben a dologban is! Kérünk, add, hogy életünk megváltozása is a Te dicsőségedre történjék, és testvéreink javára!
Ámen.

Tanúságra erőt csak te Tőled kérünk,
Hogy szent Istenséged dicsértessék tőlünk:
Ha először a Te országod keressük,
Semmiben nem leszén fogyatkozás nekünk.

(197, 4 dicséret)

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2013. február 28.
(csütörtök)

Szepesy László

A BÖJTÉRŐL

Alapige: Ezsdrás 8,21. 23

„Ekkor böjtöt hirdeték ott az Aháva folyóvíz mellett, hogy megalázzuk magunkat a mi Istenünk előtt, hogy kérnénk tőle szerencsés utat magunknak, családjainknak és minden marháinknak ... És böjtölénk és a mi Istenünkhöz könyörgénk annak-okaért, és meghallgatott minket.”

Imádkozzunk!

Hálát adunk neked, mennyei Atyánk, hogy olyan titkokat jelentesz ki Lelked által, amelyeket az emberi szív meg sem gondol, az emberi szem nem lát és az emberi fül nem hallja meg. Köszönjük, hogy kijelentetted magad nekünk Jézus Krisztusban, a mi Urunkban, és köszönjük egyetlenegy váltságodat, a golgotai kereszthalált! És köszönjük Urunk feltámadásodat, amely az örök élet ígéletét adja nekünk! Köszönjük, hogy Lelked által újból és újból kijelented magad nekünk, és köszönjük, hogy ezen a mai alkalmon is ebben bízhatunk, reménykedhetünk, hogy úgy lehetünk itt, hogy Te szólni kívánsz hozzánk! Ezt is kérjük Tőled, Urunk, hogy szólíts meg minket, úgy, ahogyan csak Te tudsz, úgy, hogy a szó valóban a szívig érjen, ne csak a fülig! És kérünk, hogy formáld át a mi szívünket, és segíts a mi életünket a Te akaratodhoz igazítani! Így kérünk légy itt most közöttünk, és áldj meg bennünket!

Ámen.

Igehirdetés

Idén február 17-ére esett a böjti időszak első vasárnapja. Ennek kapcsán mind az egyházi, mind a világi sajtóban megjelentek különféle írások, amelyek a böjt lényegét taglalták. Mivel a legtöbb cikk eltér egymástól, és mást-mást tartanak lényegesnek ebből a szokásból, ezért jónak láttam, hogy a mai Istentiszteletünkön erről a témáról legyen szó Isten igéjének tükrében. Mert ne a meglévő, kialakult gyakorlat legyen a lényeges számunkra, hanem az, hogy Isten mit mond a böjtről igéjében. Három dolgot vizsgálunk meg röviden: először is azt, hogy Isten mit nevez böjtnek, azaz, hogy mi a böjt, másodsor, hogy mi a célja, harmadszor pedig szót ejtenénk a jelenlegi gyakorlatról. A témát nem csak a felolvasott igeszakasz, hanem a teljes Szentírás tükrében vizsgálunk meg, nehogy egyetlen igeversre hagyatkozva valamit túlhangsúlyozzunk, és ez által félreértsük Urunk akaratát. Továbbá a böjtnek csak egyik fajtájáról, az egyéni, személyes böjtről szeretnék beszélni, a közösségi, gyülekezetben meghirdetett böjtről ezúttal nem lesz szó.

Először is tehát azt nézzük meg, hogy mi a böjt. Fontos tudnunk, hogy Isten a Mózesi törvényekben konkrétan sehol nem parancsolja meg a böjt gyakorlatát. A törvény sok mindenre egyértelműen felszólít: az alamizsnaosztás kötelezettségére, az áldozatok bemutatására, a 10 parancsolat megtartására, de a böjtről nem esik szó. Csak egy helyen találkozunk azzal, hogy Isten megparancsolja népének, hogy sanyargassa meg magát, ez pedig az évenként bemutatott engesztelő ünneppel kapcsolatos rendelkezésekben található, a 3Mózes 16,29. 31. verseiben. De még ez az igehely sem teszi teljesen egyértelművé, hogy mit is jelent a megsanyargatás, azaz, hogy milyen mértékű a böjt, mit szabad enni és mit nem. Máshol a törvényben, amely által a hívő élet gyakorlatát akarta elénk adni az Úr, nem parancsolja meg a böjtöt, azaz nem tekinti az életünkben zajló Istentisztelet önálló részének. Ez azt jelenti, hogy ha az ember önmagában véve csak megtartóztatja magát, és bizonyos mennyiségű ételt megvon magától, az még nem dicsóíti Istent, azaz ezzel nem tiszteli Őt. Hangsúlyozzuk, hogy olyan esetről beszélünk, amikor semmiféle lelki célunk nincs

az ételtől való tartózkodásunkkal. Az ilyen koplalást egyszerűen hívjuk csak mai szóval fogyókúrának, aminek célja a testsúly csökkentése. Ennek tehát nincs köze Isten tiszteletéhez. Azt ugyan elismerjük, hogy a hívő élethez szorosan hozzátartozik a mértékletesség és a józan belátás, de ez mindenre nézve igaz az életünkben, nem csak az étellel kapcsolatban.

A következő dolog, amit a Szentírásból egyértelműen láthatunk az, hogy bár Isten nem parancsolta meg a böjtöt, mégis bevett gyakorlat volt Izráel népének életében. Számos Ó- és Újszövetségi alak böjtjéről tudósítanak a Biblia könyvei. Nehémiás, hallva népének nyomorúságát, napokig böjtölt, és így kérte Istent népe megszabadításáért. Dániel próféta, amikor Babilonban Isten akaratát kereste buzgón imádkozva, szintén böjtölt (Dániel 9,3). Vagy éppen Keresztelő János tanítványai, akik számon kérték Jézustól, hogy hogyan lehetséges, hogy ők és a farizeusok imádkoznak és böjtölnek, de az Ő tanítványai nem. Dávid király, amikor újszülött fia haldoklott, szintén böjtölt. Felolvasott ígékben is a böjtre szólította fel Ezsdrás pap a népet. Mindezekből a példákból tehát egyértelműen kiderül, hogy a hívő emberek gyakran éltek a böjttel. Ha valamennyi történetet jól megvizsgáljuk, akkor abból az is világossá válik számunkra, hogy a böjtöt sosem önmagában gyakorolták, hanem valamilyen más, Isten által megparancsolt cselekedettel együtt. A böjt mindig ezek gyakorlásában segítette a hívőket, önmagában nem gyakorolták. Hogy mik ezek az Isten által megparancsolt cselekedetek, arról majd a böjt céljaival kapcsolatban beszélünk.

Vizsgáljuk meg azt is, hogyan böjtöltek hívő elődeink? Három dologra hívja fel a figyelmünket az Ige. Először is, hogy a böjtölés idejét tekintve a fent említett engesztelési ünnepen kívül nem volt meghatározott ideje ennek a gyakorlatnak. Nem voltak kijelölve az évben bizonyos napok, ünnepek, amelyeken böjtölni kellett volna. Azt, hogy egy izraelita mikor böjtölt, mindig az élet hozta események, körülmények befolyásolták. Azaz: pl. amikor nagy csapás érte őket, vagy amikor valamiért szükségesnek látták a böjtöt, akkor gyakorolták. A böjt hossza is eltérő volt az egyes esetekben. Volt, aki naplementéig, vagy egy egész hetet, sőt olyan is

előfordult, hogy valaki több héten át böjtölt. De Isten nem szabott időkereteket arra, hogy mennyi ideig kell böjtölni. Másodszor fontos, hogy a böjt nem mindig azt jelenti, hogy semmiféle ételt nem eszünk, és semmiféle italt nem iszunk. Hosszú távon ezt nem is tudnánk megtenni, mert a szervezetünk nem bírná. Isten céljai a böjttel lelkiek, nem a testünket akarja tönkretenni. Keresztelő Jánosról azt mondja Jézus, hogy sem kenyeret nem evett, sem bort nem ivott, és ezzel a mértékletességére akart rámutatni. Ugyanakkor az Igéből tudjuk azt is, hogy vadmézen és sáskán élt, azaz az ő önmegtartóztatása csak bizonyos ételekre és italokra vonatkozott. A böjt lényegét nem abban kell keresnünk, hogy az ember minden testi táplálékot megvon magától, hanem abban, hogy a megszokotthoz képest kevesebbet eszünk és iszunk. Ezzel természetesen nem zárjuk ki az olyan böjtöt sem, amely során semmit sem veszünk magunkhoz, csak lássuk meg, hogy ez nem szükségszerű, nincs megszabva Isten által. Harmadszor pedig lássuk meg azt, hogy böjt az is, amikor a szokottnál egyszerűbb ételeket eszünk, nem pedig különféle ínycségeket. Nem finom pörkölteket, pecsenyéket eszünk, hanem például egyszerű kenyeret.

Mindezek tisztázása után térjünk rá a böjt valódi céljaira, amelyek miatt Isten megengedi ennek gyakorlását. Mint mondtuk, a böjt mindig csak mellékesen segít bennünket bizonyos dolgok gyakorlásában. Azaz: böjtölve végezhetjük azokat a dolgokat, amiket Isten megparancsolt. Három ilyen cél létezik, amelyek elérésében segít a böjt gyakorlása. Ezek a következők: testi kívánságaink megfékezése, azaz az önuralom; az imádságban való elmélyedés, és az őszinte bűnbánat kifejezése. Röviden nézzük meg, hogy hogyan segít bennünket ezek gyakorlásában a böjt.

Először is Isten azért adta a böjtöt, hogy gyakoroljuk magunkat a testünk kívánságai feletti uralomban. Isten azt akarja, hogy az ember tudjon uralkodni saját testének kívánságai, mint például az étvágya és mohósága felett. Ezt a fajta böjtöt mindenkinek saját adottsága szerint kell gyakorolnia, mert mindannyian más és másfélék vagyunk. Nem mindannyiunk egészsége egyforma, ezért nem minden szervezet bírná ki ugyanazt a böjtöt. Abban is

mások vagyunk, hogy kinek mennyire jelent kísértést például az étel mértéktelen fogyasztása. Mindenesetre lássuk meg Isten célját: azt akarja, hogy a Lélek uralkodjék bennünk, ne pedig a test mondja meg, mit tegyünk.

A második cél, amit segít a böjt, az a buzgó, kitartó, mondhatjuk úgy is, hogy hosszabb imádság gyakorlása. Ugyanis nagyon sokszor kísért minket az, hogy imádság közben elkalandoznak gondolataink, mert nehezen tudunk koncentrálni és figyelni. Így elég hamar befejeződnek imádságaink. Isten azért akarja, hogy időnként böjtölve imádkozzunk, mert ha lemondtunk egy bizonyos időre az étkezésről, akkor így figyelmesebbek, és kitartóbbak lehetünk az imádságban. Sokan azonban úgy tartják, hogy pont az ellenkezője igaz: ha nem eszem, és úgy imádkozom, akkor éhes leszek, és ez elvonja a figyelmemet az imádságról. Isten itt azonban komolyabb elhatározásról beszél, amikor a böjtöt hasznosnak mondja. Egyrészt arra a tapasztalatra hívja fel a figyelmünket, hogy teli gyomorral nehezebb figyelni valamire. És valljuk be testvérek: egy kiadós ebéd után nem esik jól egy kis pihenés, egy kis szieszta? Itt arról van szó, hogy aki azzal az elhatározással kezd el imádkozni, hogy nem fog enni, annak az éhség pont, hogy nem vonja el a figyelmét, hanem azt mondhatja az éhség kísértő gondolatára, hogy ezzel nem kell foglalkoznom, mert én nem fogok most enni, hanem imádkozom tovább Istenhez. A böjtölés elhatározása abban segít, hogy csak az Úrra figyeljek, és ne vonja el Róla a figyelmemet a testem természetes éhsége. A böjt tehát segít az Úrra való figyelésben. És hogy valóban szorosan az imádsághoz tartozik, azt több ember példája is bizonyítja a Szentírásban: az idős Anna a templomban úgy imádkozott mindig hosszan, hogy böjtölt (Lukács 2,37). A korábban említett emberek (Nehémiás, Dániel, Dávid) mind imádkoztak, mikor böjtöltek. A böjt önmagában szinte nem is fordul elő a Szentírásban, hanem a legtöbbször imádsággal együtt jelenik meg, azért, hogy segítse az Úrra való figyelést. Tehát a böjt segít bennünket abban, hogy az Úrra jobban odafigyeljünk.

Harmadszor pedig a böjt segít kifejezni az őszinte bűnbánatunkat Isten előtt. Amikor Izráel népét bűnei miatt az Úr éhínség-

gel, döghalállal, vagy háborúval sújtotta, akkor az ország egyházi vezetői legtöbb esetben böjtölésre, és őszinte bűnbánatra szólították fel a népet. Ahogyan például Jóel próféta is a következőket mondta: „Fújjatok kürtöt a Sionon; szenteljétek böjtöt, hirdessetek gyűlést! ... A tornác és az oltár között sírjanak a papok, az Úr szolgálói, és mondják: Légy kegyelmes, oh Uram, a te népedhez, és ne bocsásd szidalomra a te örökségedet, hogy uralkodjanak rajtuk a pogányok” (Jóel 2,15-17). Ugyanígy bánták meg bűnüket és fejezték ki bűnbánatukat böjttel az izraeliek Sámuel idejében (1Sámuel 7,6), de még a pogány ninivebeliek is böjtöltek bűnbánatukat kifejezve, rettegetve az elközeledő ítélettől, amelyet Jónás hirdetett. Tehát nem csak nekik, hanem nekünk is adatott az őszinte bűnbánat kifejezésére a böjt, de hangsúlyosan Isten előtt, nem pedig emberek előtt.

Végezetül pedig térjünk ki egy kicsit a böjt mai gyakorlatára. Ennek kapcsán a legfőbb kérdés az, hogy vajon Jézus eltörölte-e a böjtöt? Ugyanis egyházunk legtöbb tagja úgy él, hogy nem gyakorolja a böjtöt. A válasz erre a kérdésre röviden az, hogy nem. Jézus nem szüntette meg a böjtöt. Sőt! Maga hívja fel a figyelmet, hogy az apostolok, amikor elvételük majd tőlük a vőlegény, a fájdalom és nyomorúság idején imádkozni és böjtölni fognak. Ugyanígy, ha az Apostolok cselekedeteinek könyvét olvassuk, több esetben is látjuk, hogy a gyülekezet vezetősége böjtölt. Amikor Pált és Barnabást kiválasztotta az antiókhiai gyülekezet a misszióra, ez úgy történt, hogy az imádság közben böjtöltek. Tehát a böjt gyakorlása számunkra is megőriztetett, ahogy azt reformátor elődeink is gyakorolták. A következő dolog, amire fel kell hívnunk a figyelmet, hogy a Biblia utasításai szerint kellene gyakorolnunk a böjtöt. Gondolok itt konkrétan arra, hogy nem adott időhöz kötve, mint pl. a húsvét előtti 40 napban. Isten sehol nem parancsolja a Szentírásban, hogy húsvét előtt böjtölni kell, maga pedig a 40 napos pusztában való böjtölésével nem példát akart adni nekünk. Jézus ezzel egy másik személyre akart utalni: Mózes is 40 napig böjtölt, amikor fent volt a hegyen átvenni az Úrtól a törvény kőtábláit. Jézus nagyon egyszerűen azt akarta megmutatni, hogy az evangélium is, ahogy a törvény is, Istentől való. Azért is

logikus, hogy ezt nem példának adta elénk, mert az utána következő években, amikor a tanítványaival volt együtt, már nem tartotta ezt a 40 napos böjtot. Vagy amikor Mózes fent volt a hegyen 40 napig, hogyhogy az Ószövetség korában élő emberek nem alakították ki a 40 napos böjt szokását? Ha valóban el akarjuk kezdeni a böjt gyakorlását, akkor azt az elmondottak alapján, a Szentírással megegyező módon tegyük.

Végül pedig vegyük komolyan Jézus figyelmeztetését! Ne az embereknek böjtöljünk, hogy hívőknek látsszunk, hanem Istennek. A böjt lényege, hogy őszinte bűnbánatunkat, figyelmünket, önmegtagadásunkat fejezzük ki Istennek, nem pedig azért van, hogy ezt cselekedve hívőnek látsszunk, miközben ezek az érzések valójában nincsenek meg a szívünkben. Az Ézsaiás 58-ban az Úr megfeddi az üres, szív nélküli cselekedeteket, azaz a képmutatást. A böjtölés ne olyan eszköz legyen az életünkben, amivel fel akarjuk hívni a figyelmet arra, hogy mi mennyire jók is vagyunk. Akkor mentes az emberi dicsőség hajhászásától a böjt, amikor rejtett, és csak mennyei Atyánk látja.

Láttuk tehát, hogy mit mond az Úr a böjtről. Ragaszkodjunk is az Ő igéjéhez, mindahhoz, amit nekünk kijelentett. Adja meg nekünk az Úr, hogy ha életünk ezen részén változás fog történni, akkor az valóban az Ő dicsőségére és a mi javunkra legyen.

Imádkozzunk!

Hálát adunk Neked, Urunk Istenünk, hogy Te megsegítesz bennünket a Te parancsolataid megtartásában, az arra való igyekvésben! Köszönjük a böjt segítségét és lehetőségét. Bocsásd meg nekünk, hogy ha eddig lekicsinyeltük és ha eddig nem éltünk vele! És kérünk, ha változást akarsz hozni az életünkben, akkor add, hogy ne tévelyedjünk el, és ne legyen félreérthető az a gyakorlat, amit majd elkezdünk, hanem valóban a Te dicsőségedre történjék! Add Urunk, hogy segítse a böjt az imádkozásunkat, a Rád való figyelmünket, add, hogy valóban a testünk kívánságai feletti uralomban segítsen, annak gyakorlásában, a mértéktartásban! És kérünk, hogy az őszinte bűnbánatunkat is hadd tudjuk kifejezni ez által! Urunk, mindig elbukunk, ha ilyenekben kellene engedel-

A BÖJTTRŐL

meskednünk, ezért kérjük az engedelmesség Lelkét, hogy vezessél bennünket, és Te tanácsolj minket ebben a dologban is! Köszönjük, hogy kegyelmed és irgalmad kísér bennünket, és köszönjük, hogy velünk vagy mindennapon! És köszönjük, hogy Lelked vezet bennünket ebben a dologban is! Kérünk, add, hogy életünk megváltozása is a Te dicsőségedre történjék, és testvéreink javára!
Ámen.

Tanúságra erőt csak te Tőled kérünk,
Hogy szent Istenséged dicsértessék tőlünk:
Ha először a Te országod keressük,
Semmiben nem leszén fogyatkozás nekünk.

(197, 4 dicséret)